دەنگێن ئۆپوزسیونێ، ل سەر حسابا یەکێتی نیشتیمانی کوردستان زێدەببون!

چاڤدێر

کوڤارەکا سیاسی رەوشەنبیری گشتی یە

www.cavder.com cavder

بها (1000) دینارە

129

ئەیلول 2013

- مەلا بەختیار: کەسێن دی بناڤێ مریان دەنگی بدەن ل دادگەهێ دێ سکالایێ تۆمار کەین

- بەرپرسێ بەشێ روناکبیری ل مەلبەندێ 4 ێ بادینان: بادینان پێدڤی هەڤسەنگیەکا سیاسی یە و بتنێ یەکێتی نیشتیمانی دشێت ڤێ هەڤسەنگیێ سەر راست بکەت

- پێشمەرگەژا کوردان و بزاڤا ئەلقاعیدە

- ئاگاداریەک ژ بنکێ روناکبیری یێ گەلاوێژ

هشیاریا دەنگدانێ

هەلبژارتن و سندوقێن دەنگدانێ، دیموکراسیترین رێکە بو گەهشتن ب دەستهەلاتێ، ئەڤە ل هەمی وەلاتێن ب ناڤێ دیموکراسیەتێ دئاخڤن دهێتە پەیرەوکرن و دەستهەلات و کورسیێن پەرلەمانی ژی، ل دویڤ ئەنجامێ وان سندوقان دهێنە رادەستکرن.

چوونا سەر سندوقێن دەنگدانێ ژی مافێ هەر کەسەکی یە و ب ئازادانە نوینەرێ خوە و لایەنێ وی بڤێت بهەلبژێریت و دەنگێ خوە بدەتێ. هشیاریا دەنگدەری بۆ سەرکەفتنا ئەڤێ پرۆسێ گەلەك یا گرنگە، دڤێت دەنگدەر بەری دەنگێ خوە بدەت، بیر ل ئەڤان تشتان بکەت، کەم و کوری و لاوازیا پرێڤەچوونا پرۆژا و ئەنجامدانا وان، مەحسوبیەت و مەنسوبیەت دیاردەیێن نە دجوانن و دڤێت ئەڤ دیاردەیە بهێنە بنبرکرن، رەخنە و گازندە و لایەنەك خوە ل رەخنەیێن وی و گل و گازندەیێن وی بکەتە خودان، هاولاتی هەست ب هاولاتیبوونا خوە بکەت، هەست ب هەبوونا خوە بکەت. ئەو نوینەرێ دەنگێ خوە ددەتێ، ئەو لایەنێ دەنگێ خوە ددەتێ، چەند یێ گرەنتی یە کو بۆ وی شەری ل سەر مافێ هاولاتیبوونا وی بکەت، بێکاریێ نەهێلیت، کەرتێ تایبەت، کەرتێن تەندروستی و پەروەردێ پێش بێخیت و سەرە رێکێن گەندەلیێ و گەندەلکاریێ بگریت و کەسێن کەمتەرخەم بگەهینتە بەردەم یاسایێ. پێشخستنێ دهەمی بیاڤەکی دا بەرەڤ پێش ببەت، ئارامیێ و ئازادیا رادەربرینێ ب خەلکی و هاولاتی مسورگەر بکەت، رێ ل هاولاتیبوونێ خوەش بکەت و چوارچوڤەنەکەت.

پێنەڤێت ئەڤە هەمی گرێدای پەیرەو و ئەزمونا حوکمرانی یا لایەنێن سیاسی یە، ئەڤێن دەستهەلات یان بەشەك ژ وێ دەستهەلاتێ گرتینە دەست. هاولاتی ژی بهشیاریا خوە یا دەنگدانێ دشێت ڤێ پروسێ وەکو پێدڤی سەر راست بکەت، ئێدی درویشم بلندکرن بەس نینن کو ئەم بەرەڤ هاولاتیبونێ ڤە پێنگاڤان بهاڤێژین، باشترین سیستەم ژی هەر وەکو ئەفلاتۆن د کۆمارا خوە دا دبێژیت (ئەو سیستەمە یە کو مەزنترین دادپەروەری تێدا هەبیت). دڤێت دەنگێ هاولاتی دەنگێ گوهۆرینا پرۆسا سیاسی بیت و باشترکرنا ڤی سیستەمی بیت، ڤەگوهاستنا کومەلگەهێ کوردەواری بۆ کومەلگەهەکێ جوداتر و هەمی تشت تێدا سەروەر بیت، ل ڤێرە ژی ئەڤ گوهۆرینا هەنێ یا تەمام نابیت ئەگەر بتنێ هاولاتی بەرەڤ سندوقێن دەنگدانێ ڤە بچیت، بەلکو یا گرنگە ئەڤ کەسێ هەنێ بزانیت دەنگێ وی دێ خزمەتا چ جۆرە گوهۆرین بکەت، ژێکڤەکرن و جوداکرنا دەستهەلاتان، دەستهەلاتەك خزمەتا ئەڤی سەردەمێ نوکە بکەت، دەستهەلاتەك پەنتایێ ئازادیێ و رادەربرینێ و میدیا سەربەخۆ بەرفرەهتر لێبکەت. ئەڤە ژی کار و کریار و زەمینە خۆشکرن بۆ دڤێت، یەکێتی ژی ئەو زەمینە یا هەی کو ئەڤێ پرۆسێ بگەهینتە وێستگەهێن ئارام، ئەڤ دەڤەرێن دبن ئەزمونا دەستهەلاتا وێ ژی ڤە، ئەڤێ چەندێ دسەلمینن، یەکێتی پرۆسا ئاڤاکرنێ کریە ئامانج و ئاڤاکرن و پێشڤەبرنا بیرورا و مافێ رادەربرینێ و میدیایەکا ئازاد، ئەڤێن هەنێ شاپەرێن دیموکراسیبوونێ نە و هاولاتیبوون دناڤ دا بەلاڤە دبیت، ئەڤە ژی ژ دەرئەنجامێ گەلەك تشتانە و یا ژ هەمیا ژی گرنگتر دادی و سەروەریا دادپەروەریێ بۆ هەمی کەسان و بێی جوداهی. یەکێتی پرۆسا ئاڤاکرنێ کریە ئامانج و هەردەم ژی پرۆسا ئاڤاکرنێ ب زەحمەتتر و گرانترە و دەمەکێ زێدەتر بۆ دڤێت ژ پرۆسا هەرفاندنێ.

هشیاریا هاولاتی د رۆژا دەنگدانێ دا و دەما ل سەر سندوقا دەنگدانێ دراوەستیت، دڤێت بزانیت کی دێ زێدەتر مافێ هاولاتیبوونێ ب وی بەخشیت نەك زێدەتر بارێ وی یێ سایکولوجی گرانتر لێبکەت و مافێ وی چوارچوڤە تر و سنوردارتر بکەت. ئەڤە هەمی بدەنگێ هاولاتی و سندوقێن دەنگدانێ ڤە گرێداییە، هاولاتی ژی ئەزم و توی و یێ دی یە و ئەم هەمی پێکڤە بەشدارین دئاڤاکرن و خرابکرنا پرۆسا سیاسی یا کوردستانێ دا، ڤێجا بلا دەنگدانا مە یا دروست بیت و ببیتە بەشەك ژ ئەڤێ ئاڤاکرنێ و پێشڤەبرنێ.

عبدالرحمن بامەرنی

خودانێ ئیمتیازێ
ناڤەندا روشنگەرییا چاودێر

سەرنڤیسکار
عبدالرحمن بامەرنی
٠٧٥٠٤٥٨١٦٤٧
Bamerni77@yahoo.com

دەرهێنانا هونەری
رەشاد بێجرمانی
Siyabend2000@gmail.com

کارگێری
فەوزی ئورەی

چاڤدێر ل سەر ئەنترنێتێ
www.cavder.com
cavder

ناڤ و نیشان
دهوک، تاخێ رەزا

چاپخانا
هاوار، دهوک

ئێکەم ژمارە ل ٢٠٠٥/٥/٣٠ێ دەرکەتی یە

ئاگاداریەک ژ بنکێ رۆناکبیری یێ گەلاوێژ

بنکێ روناکبیری یێ گەلاوێژ، ئاگەهداریا هەمی نڤیسەر و رەخنەگر و ڤەکولەران دکەت، کو ڤیستەڤالا گەلاوێژ ب هەمان رەنگێ سالێن بوری و ددەمێ خو یێ دیار کری دا یان کو ل ٢٠١٣/١١/٢١ ل سلێمانییێ دێ هێتە سازکرن. بویە ژ رێکەفتی ٢٠١٣/٩/١٠ و ددویف دا تا روژا ٢٠١٣/١٠/١٠ دێ بەرهەم (شیعر، چیروک، ڤەکولین)، هێنە وەرگرتن.

وەک دیارکری ژی، دڤێت ئەو بەرهەم بەری نوکە نەهاتبنە بلاڤکرن و ب چاپکری بگەهنە بەر دەستێن مە، لدویف ڤی ناڤ و نیشانی.

١. کوڤارا چاڤدێر، تاخێ رەزا، جاددا گشتی.
٢. ب رێکا ئیمێلێ (bamerni77@yahoo.com
٣. ئەو بابەتێن ب نڤیسین دگەهن دڤێت ل سەر (CD) ی بن.

حەیدەر بامەرنی: ئەز پتر حەز ژ شانویێ دکەم.

نوئارین بۆ چاڤدێر: هەتا ژن ئازاد نە بە هونەر ژی ئازاد نابە

جەمال یوسف:
دەنگێن ئۆپوزسیونێ ل سەر حسابا یەکێتی نیشتیمانی کوردستان زێدەببون

دیدار: عبدالرحمن بامەرنی

یەکێتی نیشتیمانی کوردستان دێ ب لیستەکا جودا ژ هەڤپەیمانا خوە یا ستراتیژی بەشداری هەلبژارتنێن پەرلەمانێ کوردستانێ بیت کو ل بەرە ل ٢٠١٣/٩/٢١ ێ بهێنە کرن و دڤی دەربارەی دا، بەرێز جەمال یوسف وەک چاڤدێرەکێ سیاسی و کادرەکێ سەرکردە، ڤێ پێنگاڤا یەکێتی ب پێنگاڤەک ئەرێنی دهەلسەنگینیت و دبێژیت: ئەڤ پێنگاڤە ژی ل سەر داخوازا جەماوەر و ئەندام و لایەنگرێن یەکێتی نیشتیمانی بویە، ژبەر کو دهەلبژارتنێن بەری نوکە دا، یەکێتی بڤێ بەشداریکرنا هاوبەش، گەلەک دەنگێن خوە ژ دەستدان.

چاڤدێر: دابەزینا یەکێتی نیشتیمانی کوردستان ب لیستەکا جودا، دێ چەند کارتێکرنا خوە ل سەر دەنگێن یەکێتی هەبیت؟

جەمال یوسف: یەکێتی نیشتیمانی کوردستان، ئەگەر ب لیستەکا هاوبەش دگەل هەڤپەیمانا خوە یا ستراتیژی دهەلبژارتنێن بوری دا بەشدار ببیت ژی، ژبەرکو وەک ئەرکەک نەتەوی ئەڤ کارە کریە و ژ بو موکمکرنا رێزێن ناڤ مالا کوردی بویە، نوکە یەکێتی نیشتیمانی ب لیستەکا سەربەخو دێ بەشداری هەلبژارتنان بیت و ئەڤ پێنگاڤە ژی ل سەر داخوازا جەماوەر و ئەندام و لایەنگرێن یەکێتی نیشتیمانی بویە، ژبەر کو دهەلبژارتنێن بەری نوکە دا، یەکێتی بڤێ بەشداریکرنا هاوبەش، گەلەک دەنگێن خوە ژ دەستدان.

چاڤدێر: تە گوت یەکێتی ژبەر لیستا هاوبەش گەلەک دەنگێن خوە ژ دەستدان؟

جەمال یوسف: بەلێ، ژبەرکو گەلەک کەس هەبون، حەزدکرن دەنگێن وان بو یەکێتی نیشتیمانی بن، لێ لیستا هاوبەش رێگر بو و دئەنجام ژی دا، ئەڤ دەنگێن هەنێ بو لایەنێن دی دچوون، د هەلبژارتنێن بوری یێن پەرلەمانێ کوردستانێ دا، دەنگێن ئوپوزسیونێ ل سەر حسابا یەکێتی نیشتیمانی کوردستان زێدەببون.

چاڤدێر: پێشبینیێن تە بو ڤێ گەرا هەلبژارتنان چنە، کو یەکێتی ب لیستەکا جودا بەشداری هەلبژارتنان بوی؟

جەمال یوسف: ئەز پێشبینی دکەم دڤێ گەرا هەلبژارتنێ د مە وەک یەکێتی نیشتیمانی، هەم دەنگ و هەم کورسی ژی زێدەتر هەبن و جەماوەرێ یەکێتی ژی ب گەرم و گوریەکا زێدە یێ دهەوا هەلبژارتنان دا و لدویڤ خواندنێن چاڤدێران ژی بو جادێ و دەنگدەران، یەکێتی ڤێ هەلێ، دێ پێنگاڤێن باش بەرەڤ پێش چیت و خەلک دێ بو لیستا ١٠٢ یێ پشتەڤان بیت و دەنگان دەتێ.

چاڤدێر: ئەگەر چ لایەنێن سیاسی دەنگێن پێدڤی بو پێکئینانا حکومەتێ بدەست ڤە نە ئینان، تو بێژی چ هەڤپەیمانێن سیاسی بهێنەکرن و ئەڤ هەڤپەیمانە دناڤبەرا چ لایەنێن سیاسی دا بن؟

جەمال یوسف: ئەز دگەل وێ چەندێ مە، حکومەتەکا بنکە فراوان بهێتە پێک ئینان و هەمی لایەن تێدا بەشدار بن.

مەلا بەختیار:
کەسێن دی بناڤێ مریان دەنگی بدەن ل دادگەهێ دێ سکالایێ تومار کەین

راپورت: چاڤدێر

مەلا بەختیار بەرپرسێ دەستەیا کارگێری یا مەکتەبا سیاسی یا کوردستانێ دبێژیت: نابیت بدەهان هزار مری د دوو گەرێن هەلبژارتنان دا دەنگێ خوە بدەن، بویە ئەگەر کەسایەتیێن دی بناڤێ مریان دەنگی بدەن، دێ ل دادگەهێ سکالایێ تومارکەین.

مەلا بەختیار دبەرنامێ (رومالی رادیو) کو ل رادیو نەوا هاتیە پەخشکرن، راگەهاند: یەکێتی نیشتیمانی کوردستان ئێکەم هێزا هەرێما کوردستانێ بو کو بەحس ل تومارا دەنگدەران کری و دیار کر کو مە گومانەکا مەزن هەیە ژ پاقژنەکرنا تومارێن دەنگدەران و بو ڤێ مەبەستێ ژی، مە ئاخفتن دگەل کومسیونێ کریە و ل دادگەهێ ژی مە سکالا تومارکریە.

د بەشەکێ دی یێ ئاخفتنا خوە دا، مەلا بەختیار گوت: سەبارەت تومارا دەنگدەران، مە دگەل سەرجەم حزبان بەحس کریە و نابیت ٨٨ هزار مری ددو خولێن هەلبژارتنان دا، دەنگێ خوە بدەن.

جهێ ئاماژێ یەکو ددەمێ بوری دا و ل سەر داخازیا ٣٩ ئەندامێن پەرلەمانێ کوردستانێ، سەروکاتیا پەرلەمانی لیژنەیەکا ڤەکولینێ ژ زێدەبونا گوماناوی یا ژمارێن دەنگدەرێن هەرێمێ پێکئینا، پشتی ١٨ روژێن کارکرنا لیژنێ، لیژنا پەرلەمانی گەهشتە وێ باوەریێ کو دتومارا دەنگدەران دا، نە بتنێ ناڤێن سەدا مریان نەهاتینە ژێبرن، دهەمان کاتدا چەندین ناڤێن دوبارە و وەکهەڤ هەنە.

مەلا بەختیار دیار دکەت ژی کو پشتی هەلبژارتنان، هەر کێشەک بومە دەرکەڤیت یان مە زانی کەسێن دی بناڤێ مریان دەنگ یێ دای، ئەم بێدەنگ نابین و دێ سکالایێ تومارکەین و دیار کر ژی، کو تا ئەنجامێن هەلبژارتنان دەرنەچن، نەشێین بێژن دێ هەلبژارتنەکا پاقژ پرێڤەچن.

جهێ ئاماژێ یەکو ددەمێ رابردوی دا و ژ ئەگەرێ هەبونا زێدەتر ژ ١٧٨ هزار ناڤێن مریان دتومارا دەنگدەران دا و دوبارەبونا ٩٤ هزار دەنگدەرێن کەرکوکێ و میسل ل پارێزگەهێن هەولێر و دهوک، یەکێتی سکالا یاسایی ل سەر کومسیونێ تومارکریە، بەلێ تا نوکە کومسیونێ تومارا دەنگدەران پاقژ نەکریە. ئەڤە ژی بویە جهێ دوو دلی و نیگەرانیا هاولاتیێ کوردستانێ، کو ئەڤ دەنگدانە دەرگەهەک بیت بو تەزویرێ و سەختە و سەختەکاریێ.

بەرپرسێ بەشێ رۆناکبیری ل مەلبەندێ ٤ ێ دهۆک:

بادینان پێدڤی هەڤسەنگیەکا سیاسی یە و بتنێ یەکێتی نیشتیمانی دشێت ڤێ هەڤسەنگیێ سەر راست بکەت

دیدار: بامەرنی

هەلبژارتنێن پەرلەمانێ کوردستانێ بو هەمی لایەنێن سیاسی چارەنڤیسن و بو خەلکێ دەڤەرا بادینان ژی گرنگیا خوە یا ئێکجار هەیە و بەرپرسێ بەشێ روناکبیری و جێگرێ بەپرسێ مەلبەندێ ٤ ێ دهوک دبێژیت: بارودۆخ و هەموو فاکتەر و زەمینە ل بارن، بۆ گوهۆڕینا هەڤسەنگیێ ل بادینان.

چاڤدێر: ئایا دابەزینا یەکێتی نیشتیمانی، دێ چەند شێت هەڤسەنگیا سیاسی ل بادینان سەر راست کەت؟

قادر حەسەن: بارودۆخ و هەموو فاکتەر و زەمینە ل بارن بۆ گوهۆڕینا هەڤسەنگیێ ل بادینان، پتر ژ ٢٠ سالانە حزبەک لێ بالا دەستە، پۆست و پلە و پایە و دەستکەفت، دقۆرخەکرینە، ئاستێ هشیاری و ڕەوشەنبیرییا خەلکێ بەرەف بلندبوونە، بازرگانی و گەڕیان و تێکەلی دگەل دەولەت و میللەتان دگەشەبوونێ دانە، تەکنەلۆژیا سەردەم ڕۆژ بۆ ڕۆژێ پتر د خزمەتا ئازادی و مافێن مرۆڤی دا یە، تاکێ کورد ڕامان و تاما ئازادی و ژیانێ زانی، ئەڤە هەموو ڕێ خۆشکەرن بۆ ڤێ گوهۆڕینێ.

چاڤدێر: گرنگیا هەڤسەنگیا سیاسی، تو د چ دا دبینی؟

قادر حەسەن: گوهۆڕینا هەڤسەنگیێ ئانکو نووبوون، گۆڕانکاری، دیموکراسیەت و پتر ئازادی، ژبەر هندێ گەلەکا فەرە ئەڤ هەڤسەنگییە بهێتە گوهۆڕین، سەر و چاڤ، سیستەم، شێوازێ سەرەدەریکرنێ، شێوازێ بیرکرنێ، بهێنە گوهۆڕین و مێشک و بیروبۆچۆنێن ترادسیۆن (تقلیدی)، سەبارەت سیاسەت و دەسەلاتێ نەمینن. حزبا پێشرەو، سەرکردێ مێژوویی، تاکە سەرکردە، پیرۆزییا دەسەلاتێ، ژ ڕەوت و ڕێبازێن پارتێن سیاسی و ژ مێشکێ خەلکێ، بهێتە ڕامالین. ترس و سەهمێ، گەف و هەڕەشا، زمانێ زبر، زمانێ توند و تیژی و هێزێ، ڕەواجا خۆ نەمایە. ڕۆژ بۆ ڕۆژێ کەسایەتییا تاکێ کورد یا سەربەخۆ دبیت و خەلک یێ ئازاد دبیت و یێ دبیتە خودان بڕیار و هەلویست و ڕا، هۆسان تشتەکێ بڤێ نەڤێ یە ئەڤ هەڤسەنگییە دێ هێتە گوهۆڕین، بەلام دبیت یا هێدی و ل سەر خۆ بیت، کەوابوو دەڤەرا بادینان پێدڤی هەڤسەنگیەکا سیاسی یە و بتنێ یەکێتی نیشتیمانی دشێت ڤێ هەڤسەنگیێ سەر ڕاست بکەت.

چاڤدێر: بڕیارا دابەزینا یەکێتی نیشتیمانی ب لیستەکا سەربەخو، تا چ ڕادە بڕیارەکا حەکیمانە بو؟

قادر حەسەن: دابەزینا (ی.ن.ک) ب لیستەکا سەربەخۆ بۆ هەلبژارتنێن پەرلەمانێ کوردستانێ، پێنگاڤەکا تەندروست و دجهێ خۆ دا یە، ب ڤێ پێنگاڤێ (ی.ن.ک) سەنگا خۆ یا ڕاستەقینە ل بادینان دێ زانت چەندە، دەنگێن مە بۆ چ پارت و لایەنێن سیاسی ناچن، جەماوەرێ مە پەرۆشتر و دل گەرمتر ژ جاران دێ پشکدارییێ د هەلبژارتناندا، کەت، ئەگەر چی دماوێ هەلمەتا هەلبژاردنادە، سەدێ سەد وەکو ئۆپۆزسیۆنێ کارناکەین بەلام، دێ کارین بەرنامە و ئامانجێن خۆ بۆ خەلکێ ڕوون و ئاشکەرا و شرۆڤە بکەین لێ، بەرەڤانییێ ژ گەندەلی و کەم و کوڕیا ژی، ناکەین، کەواتە ئەڤ سەربەخۆ دابەزینە پێنگاڤەکە بەرەف گوهۆڕینا هەڤسەنگییێ، چونکە فشار و گڤاشتن ل سەر پارتێن دی یێن ئۆپۆزسیۆنی دێ کێمتر بت و پشکەک ژ وێ گڤاشتنێ دێ بۆ کادر و جەماوەرێ مە هێت، د هەمان دەمدا هەموو پارتێن سیاسی گەشبینتر بۆ هەلمەتا هەلبژاردنا دێ کارکەن و دێ هەول دەن پڕانییا جەماوەرێ وان پشکدارییێ د هەلبژاردنان دە بکەن. دیارە ئەڤە هەموو فاکتەرێن گوهۆڕینا ڤێ هەڤسەنگیێ نە

بریڤەچوونا هەلبژارتنان د ناڤبەرا سەختەکاریێ و پرۆسەکا دیمۆکراسیانە دا

دیڤچوون / شینوار

پرۆسا هەلبژارتنان ل هەمی جیهانێ و ب تایبەت ل ناڤ وان وەلاتێن ب ناڤێ دیمۆکراسیەتێ دئاخڤن، ئەڤێ پرۆسێ ب پرۆسەکا دیمۆکراسی ددەنە ناسکرن و تا هاولاتی نەبیتە خودانێ هزر و بیر و بۆچوونێن خوە یێن تایبەت، ئەو وەلاتێ هەنێ نەشێت دیمۆکراسیەتێ دناڤ خەلکی دا و د ناڤ دام و دەزگەهێن میری دا پەیرەو بکەت. ماموستایەکێ ئاینی ژی دبێژیت: پێغەمبەر سلاڤێن خودێ ل سەر بن دبێژیت (من غشنا فلیس منا).

بەرپرسێ بەشێ هەلبژارتنان ل مەلبەندێ ٤ ێ دهوک، گوماناویا خۆ ژ پاقژیا هەلبژارتنان دیار کر و گۆت: ئەز یێ ب گومانم کو ئەنجامێن هەلبژارتنان پاقژ دەربکەڤن و ئەڤە ژی بۆ وێ ڕێژە یا دەنگدەرێن نە ئاسایی دزڤریت، یێن د تۆمارا دەنگدەران دا کو ژلایێ کومیسۆنا هەلبژارتنان ڤە نەهاتینە ژێبرن. **د. عەبدولخالق زێدەتر گۆت:** هەبوونا ١٧٨ هزار ناڤێن مریان بتایبەتی ل هەردوو پارێزگەهێن هەولێر و دهوک و هەبونا ٩٤ هزار ناڤێن دووبارە و وەک هەڤ د تۆمارا دەنگدەران دا و چەندین هزار دەنگێن دی، ئەڤێن نۆکە ل دەرڤەی وەلاتی جهێ دلگرانیێ یە و هێلانا تۆمارا دەنگدەران ژلایێ کومسیۆنا هەلبژارتنان ڤە ب ئەڤی ڕەنگی، دربەکی ل پاقژیا بریڤەچوونا پرۆسا دیموکراسی یا هەلبژارتنان ددەت و ئەڤە ددەمەکی دا، کو ب دەهان ڕێکخراوێن بیانی و چاڤدێرێن سیاسی، چاڤ ل ڤان

د. عەبدولخاق

نایف سەعید

مەلا کوڤان

هەلبژارتنانە و ئەم دبێژین، ئەم ل هەرێما کوردستانێ یێ پێنگاڤان بەرەڤ دیموکراسیەتێ ڤە دهاڤێژین. **بەرپرسێ هەلبژارتنان داخواز ژ خەلکێ کوردستانێ کر کو ببنە خودانێ دەنگێ خوە و گۆت**: یا من دڤێت ژ هەر کەسەکی بەری بەرەڤ سندوقا دەنگدانێ ڤە بچیت، باوەری ب پرۆسا دەنگدانێ و ئازادیا رادەربرینێ و دیموکراسیەتێ هەبیت، بلا ژ دەنگێ خو زێدەتر نەدەت و بلا دەنگێ وی پرۆسا سیاسی ل هەرێما کوردستانێ دیار بکەت و دەنگێ وی ببیتە پاشەرۆژا وی و بلا وژدانا خوە ژی، ئارام بکەت.

بەرپرسێ ئامارێ ل مەلبەندێ ٤ ێ دهوک، سەرسورمانیا خوە ژ ئەڤێ رێژە یا زێدە یا ناڤان د تۆمارا دەنگدەران دا دیار دکەت و دبێژیت: براستی جهێ سەرسورمانیێ یە تا نۆکە ئەڤ رێژا دەنگێن زێدە دناڤ تۆمارا دەنگدەران دا هەبن و ئەڤە ژ رەخەکی ڤە ئەم یێ بەرەڤ پرۆسەکا دیمۆکراسی ڤە دچین، ئەز نزانم ئەو دێ چ پرۆسا دیموکراسیانە بیت، ئەگەر ئەڤ رێژا زێدەیا دەنگان هەبن و ئایا ئەڤە چەند ژ سەدێ دێ رێ ل بەر سەختە و سەختەکاریێ زێدەکەت. **نایف سەعید زێدەتر گۆت ژی:** ئەگەر پسیار بکەین، بۆچی ئەڤ رێژا زێدە یا ناڤان دێ د تۆمارا دەنگان دا هەبن، ئەڤە ژ لایەکی ڤە کو هەمان ئەو کەسێن مری، دناڤ کۆبونا ئازوقەی دا نینن و هاتینە ژێبرن، ئەڤە ژی بتنێ ئێک ئاماژە ددەتن ئەو ژی گوماناویا سەربەخۆیا کومسیۆنێ دیاردکەت. نایف سەعید گۆتی ژی: هیڤیدارم خەلک ب هەستەکا نەتەوی و بەرپرساتی بەرەڤ سندوقێن دەنگدانێ ڤە بچیت و دەنگێ خوە بدەت، ژبەرکو ئەگەر پروسا هەلبژارتنان پاقژ و بێ سەختەکاری پرێڤەچوو، دێ مە پەرلەمانەکێ ئەکتیف و حکومەتەکا ئەکتیف ژی هەبیت و دێ خزمەتا وی و خزمەتا دیموکراسیەتێ کەت و ل بەراهیێ و دوماهیێ ژی، هەر ئەو وەک هاولاتی دێ قازانجێ کەت.

ماموستایەکێ ئاینی بەحسێ سەختەکاریێ د روژا هەلبژارتنان دا دکەت و دبێژیت: هەر کەسێ دەنگێ خوە پێش دەنگێ ئێکێ دی ڤە بدەت، چ ئەو کەسێ هەنێ یێ ساخ بیت یان مری، ئەڤە دێ چیتە دبن بارێ (غشێ) دا و پێغەمبەر سلاڤ ل سەر بن دبێژیت: (من غشنا فلیس منا)، ئەڤ چەندە ژی تەمامەن د ئیسلامەتیێ دا نە یا مەقبولە. **مەلا کوڤان درێژیێ ب ئاخفتنا خوە ددەت و دبێژیت:** دین یێن هاتین دا قەنجیێ و مروڤایەتیێ بەلاڤەبکەن، لڤێرە دا پێغەمبەرێ مە سلاڤێن خودێ ل سەر بن بەحسێ شەهادەت ئەلزور دکەت، (الا و شهادە الزور)، سەحابی دبێژن، هندی وی گوتی (الا و شهادەت الزور) و ئەڤ رستە دوبارەکری، مە گوتی خوزی بێدەنگ ببا. شەهادەت الزور ئەڤەیە، تو رابی تشتەکی بئێکی ڤەبینی یان بێبەختیەکێ بو دروست بکەی یان ژی بناڤێ وی شولەکی بکەی، ئەڤ دەنگدانە ژی شەهدەدانەکە تو ددەی. **ڤی ماموستایێ ئاینی زێدەتر گوتی:** هەر مروڤەکی مافەکێ هەی و نابیت ئەز پێش بەکری ڤە دەنگێ خوە بدەم و بەکر پێش تەمەری ڤە دەنگێ خوە بدەت، ئەڤە نە یا دروستە، لڤێرە کەرامەتا مروڤایەتیێ دهێتە پێشێلکرن، مافێن مروڤی دهێنە خارن، موسلمانەتی ژی چ جارەکێ نە هاتیە مافان بن دەست بکەتن، بەلکو یا هاتی مافان بلاڤەبکەتن، هەلبژارتن ژی ئێک ژوان مافانە کو خودێ دایە مروڤان و هەر ئێک دەربرینێ ژ هزر و بوچوونا خوە و راییا خوە بکەتن، یێ ئازاد بیتن دهەلبژارتنا خوە دا.

ئایدولوجیەتا تاکێ دەنگدەر دناڤبەرا عەقلیەتێ و چاڤلێکرنێ دا

سابر جبرائیل

ئەو وەلاتێن دگوپیتکا خوە یا دەسەلاتێدا دیموکراسیەتێ پەیرەو دکەن، گرنگیەکا زور یا مەزن ددەنە هەلبژارتنان. ئەڤ هەلبژارتنە ل دەف وان ل سەر بنەمایەکێ ئازادانە دهێنە ئەنجام دان، تێدا براوە دبیتە خودیێ دەسەلاتێ و حکومەتێ پێک دئینن و ئەگەر لایەنێ دوراو تێدا بەشدار نە بو، دبیتە ئوپوزسیون. لێ ل ناوچێن نیمچە دیموکراسی تێدا حوکم دهێتە کرن، بەردەوام خودیێ دەسەلاتێ پرێڤەدبەن، پەنایێ دبەنە بەر تەزویرێ، کو کوردستانا مە ژی ئێکە ژ وان ناوچان، کو پەنایێ دبەنە بەر ڤی حالەتی. هندەک جاران ژی تەزویر بو یە سەدەما وێ چەندێ، کو نە دبەرژەوەندیا حزبی یان ژی یا نەتەوەی دا یە، نمونە ژی بو ڤێ چەندێ، هەلبژارتنێن ئەنجومەنێ پارێزگەهان بو ل نەینەوا، کو بو ئەگەرێ وێ چەندێ، کو چەندین دەنگێن کوردی، تێدا بێنە فەوتاندن.

ئەگەر بهێت ئەم بەرێ خو ب دەینە ڤان چوار سالێن پەرلەمانێ مە تێدا بوری، ئەم دشێین بێژین خولەک بو، نە دئاستێ پێدڤی یێن کومەلگەهێ دا بو، بەلکو خولەک بو یا پری ململانێیا حزبایەتی و جورە توندیەک د ناڤبەرا پەرلەمانتارێن لایەنێن دەسەلاتێ و ئوپوزسیونێ دا هەبو.

ئەڤجا داخازا من ژ تاکێ دەنگدەر ئەوە، دەما چوونا وی بو سەر سندوقا دەنگدانێ، هزر ل ڤان چار سالێن بوری دا بکەت، ئەو کەس یان لایەنێ هەلبژارتی ئەوێ ب دەنگێ وی بویە ئەندام پەرلەمان، تا چەند شیایە خزمەتا وی و کومەلگەها وی بکەت. هەر چەندە ب لیستا داخراوە بو، لێ ئەڤ جارە ب لیستا ڤەکری یان نیمچە ڤەکری هەلبژارتن دێ هێنە ئەنجام دان. بلا ئەڤ جارە ل سەر بنەمایێ عاتیفێ و چاڤلێکەریێ یان خێلایەتیێ (عشایری)ێ، دەنگێ خو نەدەین، بەلکو ل سەر بنەمایێ عەقلیەتێ و کوالیتا روشەنبیریا وی هەلبژێرین و بزانین کا چەند هەژی وێ باوەریێ یە، یا ئەم ب وی ددەین و وی دهەلبژێرین.

یا من دڤێت ئەز بێژم و هەر تاکەک بگرنگی ل سەر راوەستیت، ئەم دێ چاوان شێین بینە خودانێ دەنگێ خوە یێ راستەقینە و ئەم نەبینە پاشکوییێن هزرا عەشایری و مروڤکانێ و ئالیێ سیاسی، بەلکو ئەم هەولبدەین و مە خواندنێن خوە بو ئایندێ خوە هەبن، ئەم بشێین بدەنگێ خوە ببینە ئاڤاکەر و ئەڤرو هەلبژارتن پروسەیەکا دیموکراسی یە و دەنگێ مە دشێت حکومەتێ سەر راست بکەت و دەما ئەم دچینە سەر سندوقێن دەنگدانێ، ئەم بزانین دەنگێ خوە بدەینە کیش لایەنی و کیش کەسی، کو ئەم دزانین، ڤی کەسێ هەنێ هزرێن ڤەکری، هزرێن ئاڤاکرنێ و هەستا مروڤایەتیێ و کورد پەروەریێ لدەف هەیە، ئەم بزانین ئەو کاندید یان ئەو لایەن دێ شێت هەڤسەنگیا سیاسی راگریت و چ لایەن نەشێن وەک وان بڤێت و ئەو حەز بکەن یارییێن خوە ب خەلکی و ئایندێ وی بکەن.

ئەڤرو هەمی کەس دشێت بزانیت دەنگێ وی پروسەییا دیموکراسی ئاڤا دکەت، ئەو کەسێ دەنگێ خوە بدەتێ کو ببیتە نوینەرێ وی ل پەرلەمانی، راست بشێت ببیتە نوینەرێ وی یێ راستەقینە و لبن چ ناڤان نەبیت، چ ئاینی یان عەشایری و بتنێ بو مەرەما کومڤەکرنا دەنگان، ناڤێ وی چبیتە دلیستا هەلبژارتنان دا.

مەلا بەختیار ل دهۆکێ:

چارەنڤیسێ یەکێتیێ بتنێ یەکێتی دیار دکەن

دکومبونەکا جەماوەری یا بەرفرەهـ دا ب هەلکەفتا هەوا هەلبژارتنێن پەرلەمانێ کوردستانێ، ل ئێڤاریا روژا ٢٠١٣/٩/٦ ل هولا کونگران ل دهوکێ، مەلبەندێ ٤ ێ دهوک کومبونەکا بەرفرەهـ بو مەلا بەختیار بەرپرسێ دەستەیا کارگێریا مەکتەبا سیاسی یا یەکێتی نیشتیمانی کوردستان سازکر، دڤێ کومبونێ ژی دا هەر ئێک ژ هەرێم کەمال ئاغا بەرپرسێ مەلبەندێ ٤ێ دهوک و جەماوەرەکێ زور ژ لایەنگر و ئەندام و کادرێن یەکێتی نیشتیمانی تێدا بەرهەڤ ببون.

لدەستپێکا کومبونا خوە، مەلابەختیار چەند تیشک بەردانە سەر خەباتا یەکێتی نیشتیمانی کوردستان و بەحسێ شەهیدێن سەنگەرییێن یەکێتی نیشتیمانی کوردستانی کر و دیارکر کو یەکێتی پشت بەستنێ ب مێژوا هەی دکەت و پشت بەستنێ ب وی کاروانێ شەهیدێن خوە یێن سەنگەر دکەت، کو تا نوکە ١٧ هزار شەهیدێن سەنگەر و ١٦٢٨ شەهیدێن سێدارەدای هەنە، دناڤ ڤان شەهیدان ژی دا، زێدەتر ژ ٤٠ سکرتێر و مەکتەب سیاسی و سەرکردایەتی و فەرماندێن عەسکەری یێن مەزن خو بەخش کرینە، ژ بو وێ چەندێ کو کوردستان سەربکەڤیت، ژ بو وێ کو دوماهیێ ب ئوتونومیێ بینن، فیدرالیەتیێ بچەسپینن و دەرئەنجامێ وێ فیدرالیەتێ ژی، هەلبژارتنان چار سالان جارەکێ ئەنجامبدەین.

مەلا بەختیار دبەشەکێ دی یێ کومبونا خوە دا بەحسێ دەڤەرا ژێر دەستهەلاتا یەکێتیێ کر و کا دڤان سالێن بوری دا یەکێتی نیشتیمانی کوردستان بو وان دەڤەران چکریە و گوتی: ئەو ئێکەتیا هین لڤێرە ل بادینان ئەندامێن وێ نە نوکە، دەما هوین ل رابردوی سەحدکەن، هین سەربەرزن ژبەرکو وە ئەو ئێکەتی هەبو. دا بزاین کا ل وی دەمی مە چکرە، دبیست سالێن بوری دا، هین دزانن پێنج هزار گوندێن خرابکری مە ل هەرێما کوردستانێ هەبون و ژوان ژی چوار هزار و پێنج سەد گوند بتنێ ل دەڤەرێن ئێکەتیێ بون، بو ئاگەهداریا وە سێ پارێزگەهـ لبن دەستهەلاتا مە بون، پارێزگەها سلێمانیێ تا گەرمیان و دەوروبەرێن کەرکوک و پارێزگاها کەرکوک و پارێزگەها هەولێر و تا زێی و هیچ هێزەک بێی دەستوریا مە نەدشیا چبکەت. ئەڤ چوار هزار و پێنج سەد گوندە دکاڤل کری بون، کارەبا نەمابو، مەکتەب لێ نەمابون و مزگەفت لێ نەمابون و مال لێ نەمابون و جادە و بان هەمی هاتبونە خرابکرن و کانی هاتبونە هشک کرن و هەر تشتێ هەی چ ژێ نەمابو، نوکە ئەز دشێم بێژم ژوان چوار هزار و پێنج سەد گوندان، تا چوار هزار و چوار سەد گوندان، هاتینە ئاڤاکرن.

دلایەنەکێ دی یێ کومبوناخوە دا، مەلا بەختیار گوتی: ئەم تا هەلبژارتنێن بەری نوکە، دگەل پارتی ب ئێک لیست بەشداری هەلبژارتنان ببوین، نوکە ژی ئەم دگەل پارتی هەڤپەیمانین، بەس هەڤپەیمانیا مە گوهرانکارییێن کویر یێن ب سەر داهاتین، ئەم ب لیستا سەربەخو هاتینە خارێ ئەڤە ئێک و برگێن هەڤپەیمانیا ستراتیژی دێ گوهورین، ئەڤە دوو و ل سەر مەسەلا دەستوری ژی، مە جوداهی هەبون و ل سەر مەسەلا سەروکاتیا هەرێمێ ژی مە جوداهی هەبون. دەما ئەم وەک یەکێتی نیشتیمانی کوردستان ب لیستا سەربەخو هاتینە خارێ، ئەڤە بەروڤاژیا رێکەفتنناما ستراتیژی بو، دناڤ کومبونان دا یان دڤیا با مە رێکەفتنناما سیاسی گوهارتبا یان دڤیا با ئەم ب لیستا سەربەخو نە هاتباینە خارێ. بێگومان ئەم درژد بوین کو ب لیستا سەربەخو بەشداری هەلبژارتنان ببین. دوو مەسەلا دەستوری هاتە پێش ڤە و پێنج هێزێن سەرەکی ل هەرێما کوردستانێ رەئییێن جودا جودا هەبون، ئێک یەکێتی و دوهەم پارتی و سێهەم ژی گوران و یا چوارێ ژی کومەل و پێنج ژی یەکگرتو. جوداهییێن وان چبون؟ پارتی دگوت دێ دەستوری ئێخینە راپرسیێ و کاک مەسعودی ژی ل ٢٦ ێ گولانێ گوتی کو

دڤێت دەستور بکەڤیتە راپرسیێ و بو خولا دوێ خو بو پوستێ سەروکاتیا هەرێما کوردستانێ بهەلبژێریتە ڤە، ئوپوزسیونێ ژێ دگوتی نابیت، دڤێت دەستور ڤەگەریتە ناڤ پەرلەمانی و ل وێرێ بهێتە هەموارکرن. دڤێرە دا هێزا پێنجێ و رەئیا سیێ ئەم وەک یەکێتی ماین، رەئیا ئێکێ راپرسی دڤیا و رەئیا دوێ ئوپوزسیونێ هەموارکرن دڤیا و رەئیا سیێ ژێ دڤیا با مە چارەسەریەک پەیداکربا. مە گەلەک کومبون کرن و مە دەروکەک دیت، ئەو ژێ سازانا نیشتیمانی بو، سازانا نیشتیمانی ژێ، یەعنی حزب ل دەرڤەی پەرلەمانی دگەل بسپورێن یاسایێ روینینە خارێ و هەمی تشتان لێکبدەینە ڤە و هەمی ئەو تشتێن کو پێدڤی بن بو راستڤەکرنێن دەستوری لدەرڤەی پەرلەمانی ل سەر رێکبکەڤین و پاشی بچینە دناڤ پەرلەمانی دا و پەرلەمان موافقێ ل سەر بکەت. ئەڤە سازانا نیشتیمانی یە، سازانا نیشتیمانی نە سەپاندنا رەئیا مەیە و نە سەپاندنا رەئیا پارتی یە و نە ژێ سەپاندنا رەئیا ئوپوزسیونێ یە. دگەل پارتی ل سەر ڤێ سازانێ و ل سەر ڤێ راپرسیێ کو ئەم دناکوک بوین، مە چەندین کومبون کرن، کومبونێن ئاشکەرا هاتنە بەلاڤکرن و یێن نهێنی ژێ وەک خو مان. هەتا حەفتیەکێ ل بەری کو ئەو سازانا مە قەبیل بکەن، ئەوان (ئیسرار) دکر کو دڤێت دەستور بکەڤیتە بەر راپرسیێ، هەر وەک هین ژێ دزانن دەماکاک مەسعود گوتارا خوە ل هەولێرێ ل ٢٦ ێ گولانێ پێشکێشکری، گوتی ئەز سورم ل سەر کو دەستور بکەڤیتە بەر دەستێ خەلکی و دڤێت مللەت قەرارێ بدەت، نەک حزبێن سیاسی، مە وەک یەکێتی نیشتیمانی کوردستان ب ئارامی بارودوخ گرت، وان بزاڤکرن کو ئەم دگەل وان بین و راپرسیێ بکەین، مە قەبیل نەکر. سەرەنجام ل روژا ٦/٢٩ ل مالا مام جەلال، ب سەرپەرشتیا کاک نێچیرڤان و کاک کوسرەت رەسول ئەم رێکەفتین و پاشی پرسا سەروکاتیا هەرێمێ و هات و ئەم ل

ل مفاوزاتێن (دروکیدیا) ل بەریتانیا، دەولەتا تورکیا داخاز ژ مە کر د بەلاغا دوماهیێ دا بێژین، پەکەکە تیرورستە، مە ئەڤ داخوازیە رەفز کر. چاوان مە رەفز کر ژێ، هین دزانن مە چ زەرەر کر، تورکیا گۆتە مە، ل رەخێ دی دێ پارێ گومرکا (برەهیم خەلیل) وەرگرین و دێ بنیڤی کەین و نیڤا هەوە دێ بو هەوە فرێکەینە دپانڤێن دەرڤەی وەلاتی دا، بۆ خۆ ببەن و نیڤا دی بۆ پارتی، بتنێ بێژن پەکەکە تیرورستە، ب سەدان ملیون دولار ژ دەستێن مەچوون، بتنێ کو مە نەگۆتی، پەکەکە تیرورستە

مەخرەجەکێ گەریاین ،ئەو ژێ بو دوو سالا ویلایەتا کاک مەسعودی بهێتە درێژکرن. ئەم وەکو یەکێتی، مە باوری ب وێ چەندێ هەیە کو سەروک وەکی وەلاتێن جیهانێ، نابیت ژ دوو دەوران زێدەتر خو بەربژێربکەت، ئەڤە مەبدەئێ مەیە و یێ دیموکراتی یە، خوشبەختانە دگەل پارتی هەم ل سەر سازانێ و هەم ژێ ل سەر درێژکرنا ویلایەتا کاک مەسعود رێکەفتین، ب مخابنی ڤە ئوپوزیون ل سەر چ ژڤانە دگەل مە رێکنەکەفتن.

دلایەنەکێ دیێ کومبونا خو یا جەماوەری دا، مەلا بەختیاری گوت: جارەکێ ل مفاوزاتێن (دروکیدیا) ل بەریتانیا، دەولەتا تورکیا داخاز ژ مە کر د بەلاغا دوماهیێ دا بێژین، پەکەکە تیرورستە، مە ئەڤ داخوازیە رەفز کر. چاوان مە رەفز کر ژێ، هین دزانن مە چ زەرەرکر، تورکیا گوتە مە، ل رەخێ دی دێ گومرکا (برەهیم خەلیل) وەرگرین و دێ بنیڤی کەین و نیڤا هەوە دێ بو هەوە فرێکەینە دپانڤێن دەرڤەی وەلاتی دا، بو خو ببەن و نیڤا دی بو پارتی، بتنێ بێژن پەکەکە تیرورستە، ب سەدان ملیون دولار ژ دەستێن مەچوون، بتنێ کو مە نەگوتی، پەکەکە تیرورستە.

دلایەنەکێ دا دا، مەلا بەختیار گوت: یەکێتیێ باوەری ب سیستەمێ دەستاوەستکرنا دەستهەلاتێ هەیە و بتنێ سندوقێن دەنگدانێ دشێن دەستهەلاتێ بگوهورن و گوت ژێ: چارەنڤیسێ یەکێتیێ بتنێ یەکێتی نە دیار دکەن.

لدوماهیا سمینارا خوە یا جەماوەری ژێ مەلا بەختیار گوت: یەکێتی دئایندەدا دێ تێگەهیت کا بەرەف کیڤە بچیت و بویە ب بەرنامە و پروژێن لیستا ١٠٢ یا یەکێتی، دێ بەرەڤ سندوقێن دەنگدانێ و ئایندەی ڤەچین و مێژویەکا نوی ژ سەرکەفتنان و خزمەت بو نەتەوێ خو، دێ دەست پێکەین.

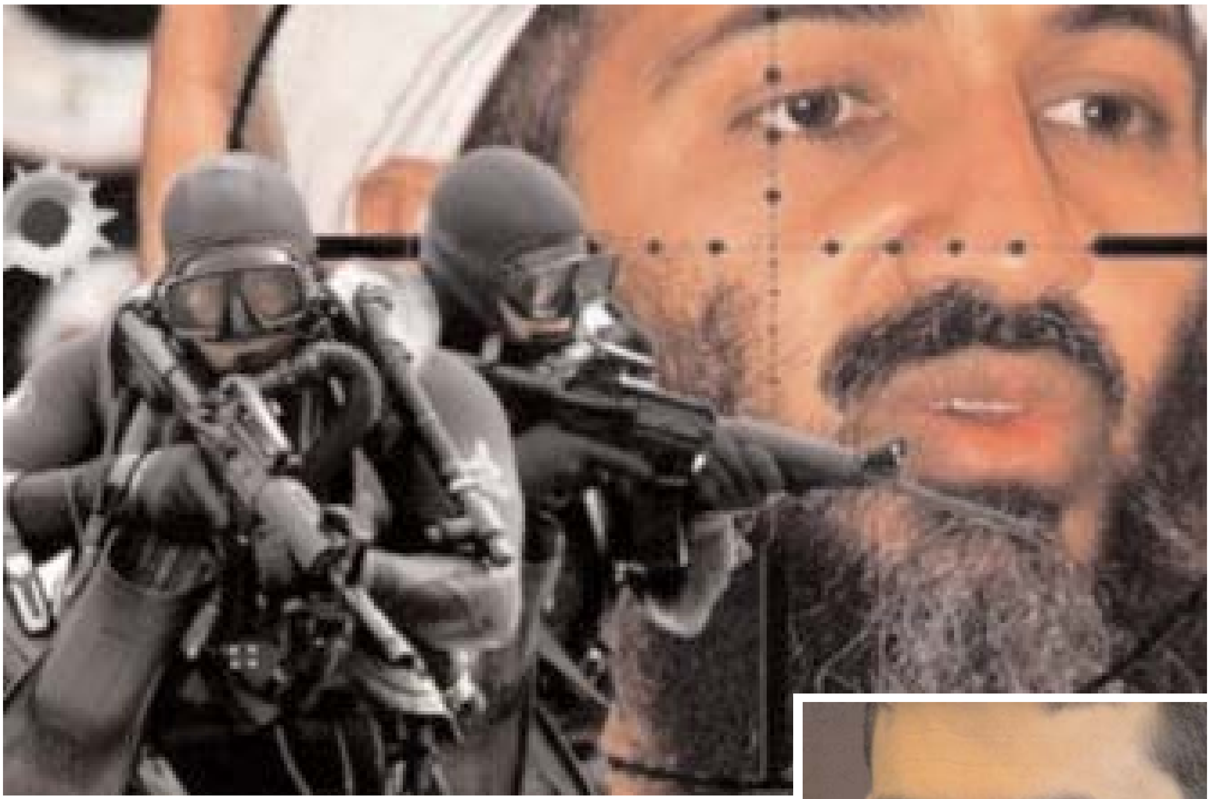

پێشەرۆژا کوردان و بزاڤا ئەلقاعیدە

شیرۆڤەکرن: رەشاد بێجرمانی

ئەلقاعیدە، وەکی بزاڤەکا تیرۆر یا نێڤدەولەتی ل ئاستەکی بلند و بسپۆر د جیهانێ دا پێشکەفتییە، دبیت هندەک دەولەت پشتگیریەکا رێژەیی بۆ دکەن، بەلێ پارا پتر ئالیگرێن وێ ژ باوەرمەند و کەسێن ل دویڤ خەونا گەهشتنا هێسانی یا بەهشتێ نە. دیرۆکا ئەڤێ خەون و خەیالێ دزڤریتەڤە سەدسالا یازدەهێ ل دەمێ ئیمپەراتۆریا سەلجۆقی حوکم ل هەرێمێن رۆژهەلاتا ناڤین و رۆژهەلات دویر دکر و ب تایبەت وەلاتێ فارسان، شێخەکی ژ تایێ ئیسماعیلیان دگۆتنێ (حەسەن صەباح) د کەلهەکێ دا ب ناڤێ کەلها ئەلەموت کەسێن خۆکوژ ئامادەکرن بۆ بچن چالاکیێن خۆکوژی ل دژی سەلجۆقیان ئەنجام بدەن. بەلێ ئەگەر مرۆڤ بزڤریتەڤە مێژوویا چالاکیێن (حەسەن صەباحی)، مرۆڤ گەلەک تشتێن سەیر تێدا دبینیت، چونکی هەتا ئاستەکی شەڕ ل دژی هێزێن سولتانێ سەلجۆقی دکەت و پاشێ بەرێ چەکێن خۆ ددەتە مللەتێ خۆ و خەلکێ تیرۆر دکەت لبن ناڤێ ئەڤ خەلکە سیخورێن دوژمنن.

ل دەمێ بەحسا پەیداکرنا باوەرییێ ل دەڤ ئالیگرێن (حەسەن صەباح) دهێتە کرن، دبێژن وێنەیەک بچووک ژ بەهەشتێ د ناڤ بەخچێن خۆ دا چێکربوو و ب مادەیێن هوشبەر ئەو کەس دنڤاندن و پاشێ هشیاردکرن و د گۆتنێ ئەڤە توو هاتیە د بەهەشتێ دا، پاشی جارەکا دی ئەو مرۆڤ ل سەر هشێ خۆ دچوو و دزڤراندن جهێ بەرێ. د وی سەردەمی دا چاوا خۆکوژی هەبوو، دکەتنە د ناڤ هەرێمێن دوژمن دا و فەرماندار و سەرۆکێن وان دکوشتن و پاشی خۆ ژی دکوشتن، ب خەنجەر و شیران و کەڤان و رم و چەکێن کەڤن ب گشتی ئەڤ چالاکیێن هەنێ ئەنجام ددان، ناڤ و دەنگێ (حەسەن صەباح) نە کێمتربوو ژ ناڤ و دەنگێ (ئوسامە بن لادن) و دهاتە هژمارتن مەزنترین هەڤرک و دوژمنێ ئیمپەراتۆری و

میرگەهێن وێ سەردەمێ.

بەلێ پشتی مرنا حەسەن نەڤیێ وی، سەرۆکاتیا کەلها ئەلەموت دکر و ل شوونا باوەرییێ و رێکا چالاکیێن خۆکوژی و رێڤەبرنا رێبازا باپیرێ خۆ، کەلها ئەلەموت ببوو جهێ تریاکێ و مادێن هوشبەر، هەر وەسا ببوو جهێ فحوش و شەهوەت و مەی ڤەخوارنێ. د ئەنجامێ دا کەلها ئەلەموت کەفت و ئەڤ رێباز د جیهانێ دا بەرتەنگبوو و گەهشتە ئاستێ نەمانێ.

ئەڤرۆکە ئەگەر ئەم لێکدانێ بکەن د ناڤبەرا ئەلقاعیدە و حەسەن صەباح دا، دێ بینن حەسەن صەباح گەلەک و گەلەک ژ وان ب عاقل تر و زیرەکتر و هشیارتربوو، چونکی ل دەمێ مرۆڤ دکوشتن، کتکتە دکوشتن، چەکێن وەکی ئەڤرۆکە (سیارەیێن مینکری) نەبوون، ئارمانج بەس کوشتنا کەسەکی بوو، بەلێ ئەڤرۆکە ئارمانج کوشتن و خلاسکرنا مللەتایە ب دەستێ ئەلقاعیدە و دبن هزار و ئێک ناڤی دا بەربەلاڤ دبیت، بەرێ خۆ ددەتە هەر مللەتەکی و حسابا قیامەتێ ژێ دخوازیت وەکی دبێژن، دێ جهێ فرشتەیێن ل سەر تەرازییا خێر و گونەهان گرن.

ئەلقاعیدە بزاڤەکا وەسایە، ب راستی بۆ خۆ ل ئاریشەیان دگەریت، نزانیت ب چ رەنگی دوژمنەکی بۆ خۆ پەیدا کەت، وەکی بەری چەند سالەکان و ئەڤرۆکە پتر بەرێ خۆ دایە کوردان و دەستدرێژییێ ل سەر گوند و باژارۆکێن کوردستانێ دکەت.

ئەگەر ئەم بەرێ خۆ بدەینە ئەڤی شەرێ ئەڤرۆکە ل رۆژئاڤایێ کوردستانێ چێدبیت، دێ بینین نە بەرژەوەندیا کوردان نە ژی بەرژەوەندییا ئەلقاعیدە تێدا هەیە، بتنێ ئەو نەبیت پەیداکرنا دوژمنەکی بۆ خۆ، ئەڤە بتنێ مفایێ ئەلقاعیدە تێدا هەیە. بەلێ کوردێن هەژار بەرێ ب دوژمنن و دوژمنێن وان تێرا وان هەنە و بزاڤێ دکەن دوژمنێن خۆ کێم کەن، نەک زێدەکەن. چ مفایا کوردان د ئەڤی شەری دا نینە ب راستی. چ مفا د کوشتن و شەڕی دا ب گشتی نینە، ئەڤ سەردەم نە سەردەما کوشتنا مرۆڤایە بۆ مەرەمێن سیاسی، ئەگەر مرۆڤ ژ چارچۆڤێ خۆ پاراستنا رەوا دەرکەڤیت د شەر و کوشتنێ دا، دبیتە هۆڤ و ژ ناڤ بازنا مرۆڤان دەردکەڤیت، ئەگەر مللەتەک ل جهێ خۆ و د ناڤ عەردا خۆ دا بیت و چ زەرەر و زیان نەگەهاندبیتە چ کەسێ. هێرشکرن ل سەر ئەڤی مللەتی ژ هۆڤیتیێ پتر تشتەکێ دی نینە.

ئەگەر ئەلقاعیدە کوردان گونەهبار بکەت کو پەیوەندییا وان ل گەل ئەمریکا یان ئیسرائیل هەیە، براستی پەندەکا کوردان هەیە دبێژیت (گێسنێ چاڤێ خۆ نابینیت بەحسا شویژنا چاڤێ من دکەت)، ئەگەر بەشار ئەسەد نە سیخور با پێنجی سالی ئەوی و باڤێ خۆ حوکم ل سوریێ نەدکر، ئەگەر دەولەتێ عەرەبی ژ موحیت هەتا ب خەلیج پتریا سەرۆکێن وان نە سیخورن و مللەتێ خۆ رۆژانە ناکوژن بلا، د ناڤ سیخورییێ دا مەلەڤانیێ دکەن، بەس ژ کوردان ئەگەر کوردەک خەلەتبووبێ سلاڤەک ل جهویەکی کربیت، دێ بێژن کورد سیخورن و دکەنە هۆکارێ ئەنجامدانا شەڕ و هێرشکرنێ ل سەر مللەتێ کورد.

ئەگەر پارتیا یەکێتیا دیمۆکرات (پ.ی.د) پەیوەندی هەبن ل گەل رژێما بەشاری ژی، چ گونەهێ مللەتێ کوردە؟ هەتا ب ئاستێ حەلالکرنا کوشتنا

کوردان چوونە، ئەڤە هەمی ژی پیچەکێ ئاساییە، بەلێ یا جهێ گڤاشتنا ناخێ مرۆڤە، کو هندەک کورد ژی د ناڤ رەفێن (جەبهەت ئەلنوصرە) دا شەرێ مللەتێ خۆ دکەن ب مەرەما بچنە بەهەشتێ.

ئەڤە د مێژوویێ دا روو نەدایە ئەز دبێژم، من گەلەک پێزانین ل سەر مێژوویێ نینن، بەلێ ئەز باوەرناکەم ب مەرەما گەهشتنا بەهەشتێ هندەک رابن ل گەل بیانیان هێرشی سەر مللەتێ خۆ بکەن، هەتا ب ئەڤێ ئاستی ئەز باوەرناکەم مرۆڤ بێ ئاقل بیت.

ب بۆچوونا من، پێدڤیە کورد زوو خۆ ژ ئەڤێ شەرێ ب دویر بکەن، بلا بۆ خۆ سەحکەنە رێکەکێ ل شوینا کورد بینە ئارمانجێ چەکێن ئەلقاعیدە، د ناڤ کوردان و ئەلقاعیدە دا تێگەهشتنەک هەبیت باشترە. پێدڤیە وەکی سەردەمێن بەرێ خوینا کوردان ب ئەرزانی نەهێتە رژاندن سەرا نە تشتەکی.

مە کوردان ژ مافێ خۆ پتر، تشتەک نەڤێت، دەرفەت ژی هەیە ئەم بگەهێژنە مافێ خۆ ل رۆژئاڤایێ کوردستانێ، بۆ چ دێ سینگا خۆ دنە بەر چەک و چەکدارێن ئەلقاعیدە، بلا بەلایان وان ژ کوردستانێ ب دویرکەڤیت و بەلایا وان بۆ وان بیت.

ئەڤ شیرەت ئەلبەت ل هندەک جهان دێ بنە جهێ رەخنە لێگرتنێ، چونکی دێ بێژن ما کوردان دەست ب شەڕکریە یان کورد بوونە ئارمانج. بەلێ ژ بۆ بەرسڤا ئەڤێ چەندێ ژی، ئەز دبێژم ئەگەر کورد ببنە ئێک و دبن ئێک ئالێ دا کاربکەن، نە ئەلقاعیدە و نە ژی سەد بزاڤێن وەکی ئەلقاعیدە دشێن هیرشێ سەر کوردان بکەن. بەرێ لاواز باشترە بۆ شەری ل دەڤ ئەلقاعیدە، چونکی لاوازیێ د هێزێن رۆژئاڤا دا دبینیت، دەرفەتا خۆ دبینیت شەری ل گەل بکەت. ئەگەر هەمی پارت و ئالیێن سیاسی ل کوردستانێ تێدا بەشدار بن، کەس ب چاڤێ لاوازیێ نەشێت سەحکەتە هێزێن کوردان، چونکی کورد ب راستی ژی بهێزن، بەلێ ئاریشەیێن وان یێن ناڤخۆیی هەنە، ئەڤ ئاریشە ژی چارچۆڤێ بەرژەوەندییا حزبان دەرباست ناکەت، ئەز دێ دەستهەلاتداریێ بریڤەبم و یێ دی دبێژیت ئەز دێ بریڤەبم، ئەز ژ تە باشترم، ناکۆکیەکا نە هندێ جهێ گرنگیێ یە د قۆناغەکا وەسا چارەساز دا.

مرۆڤ و پارتێن تێگەهشتی ب بەردەوامی ل رێکەکێ د گەڕن بۆ ب ئیتفاق بچنە شۆلان، نەک ب شەڕ و کوشتنێ. ب بۆچوونا من ئیتفاق گەلەک نە ب زەحمەتە، ئەگەر هێزێن پێشمەرگەیێن رۆژئاڤا یێن سەر ب پارتی دیمۆکراتی کوردستان ڤە، رابن ب پاراستنا توخیبێن کوردان و عەرەبان د سوریێ دا و هێزێن پەکەکێ رابن ب پاراستنا سینۆرێن ل ناڤبەرا کوردان و وەلاتێ تورکیا، ئەڤ پرسگرێک دێ چارەسەر بیت، هەر ئالی ژی دشێت دەزگەهـ و رێکخستنێن پێدڤی بۆ خۆ ل سەر ئاخا رۆژئاڤایێ کوردستانێ دامەزرینیت. ئەڤە دێ بیتە

دەرگەهێ چوونا بەرەڤ دیمۆکراسیێ ڤە و پشتی دەرباستبوونا دەمەکێ، دشێن هەلبژارتنان بکەن.

کۆنگرا نەتەوی و پارتیێن کوردستانی، پێدڤیە داخوازا ئەڤێ چەندێ بکەن ژ هێزێن (پ.ی.د) و نەک ژ هێزێن (پ.ی.د)، بەلێ ژ فەرماندارێن یەکەکێ یێن ل قەندیلێ، چونکی بریار د دەستێ وان دەیە ب راستی.

ئەڤ چەندا من گۆتی، گەلەک بەر ئاقلە، چونکی ژ ئالیێ رێکخستنێ ڤە، پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکەکێ هەمان رێژەیێن جەماوەری هەنە ل رۆژئاڤایێ کوردستانێ. بەلێ ئالیگرێن یەکەکێ چالاکترن و پیچەکێ توندترن و بۆ دیموکراسیێ نەد ڤەکرینە. ئەڤە دبیتە هۆکارێ وێ چەندێ، بەرێ کوردان ژ هەڤ بکەڤیت. بەلێ چارەسەری هەر ئەڤەیە و ژ بلی ئەڤێ چ تشتەکێ دی ناهێتە دیتن، ئەڤرۆکە بجیە نەبیت ژی پشتی دەهـ سالێن دی، دێ هەر ئەڤە بجیە بیت، بەلێ هەتا وێ دەمێ دێ ب هزاران کورد ببنە قوربانی و ئەمێ رێکا خۆشکرنا رەوشا مللەتێ خۆ بەردەن و رێکا سەرکەفتنا پارتیان بگرن. د ئەنجامێ دا وەکی هەر پێنگاڤێن مە یێن بەرێ، ئەو کەسێن شەرێ ئێک و دوو کرنە پەشیمانن و ژ بلی پەشیمانیێ تشتەکێ دی نینە.

ئەگەر رێک ڤەبیت ژ ئالیێ (پ.ی.د) ڤە بۆ هەمی کورد بەشداریێ بکەن د دامەزراندنا کوردستانا رۆژئاڤا دا، کو نە یەیەدێ ئاڤاکریە بەلێ یەیەدێ حازر هاتیە ل سەرێ رووینشتییە، دێ ڤۆناغا دامەزراندن و ئاڤەدانکرنا کوردستانا رۆژئاڤا گەلەک کێم بیت و چ کوردەک ژ رۆژئاڤا نەچاری کۆچبەری و هەژاریێ نابیت. بەلێ ئەگەر رێک ڤەنەبیت بۆ بەشدارییا هەمی کوردان، ب راستی ئەز دبێژم، کوردستانا رۆژئاڤا دێ پارێزگەها (غەزە) ل فلەستینێ دەرباست نەکەت، د بارێ ئاڤەدانکرنێ دا و هەر و هەر دێ د بن حصارێ دەبیت، ژ ئالیێ تورکان و عەرەبان ڤە. ئەڤە ژی نە جهێ خەمخوریێ فەرماندارێن یەکەکێ یە ب راستی. مللەت برسی بیت، یان ژی بێ کار بیت یان ژی کۆچبەر بیت، یا گرنگ ل دەڤ وان، وێنەیێ (عەبدوللا ئۆجەلان) بلند بیت و ئالا وان ب سەرڤە بیت.

ئەز گەلەک دخوازم د ئەڤێ بابەتێ دا، چ ئالیێن کوردان یێن سیاسی، بەر ب رەخنێ نەکەڤن، چونکی سەردەم نە سەردەمێ رەخنەگرتنێ یە، سەردەم سەردەما ل هەڤهاتن و لێبوورینێ یە، سەردەما دامەزراندنا دەولەتا کوردییە، ئیتفاق د ناڤبەرا ئالیێن کوردستانی دا بتنێ، دێ کوردان گەهینتە رێڤەچوونا مللەتێن پێشکەفتی د جیهانێ دا.

پەیدابوونا کوردستانا مەزن ئەگەرەکێ گەلەک دویر نینە

راوێژکارەکێ سەروک وەزیرێن بەرێ یێن ئیسرائیل رادگەهینیت: کوردستان د دوخێ خولقاندنا کومەک رودانێن مەزن دا یە بو روژهەلاتا ناڤەراست و تورکیا ژی دلگرانە ژ وێ چەندێ، کو پەیدابونا کوردستانا مەزن ئەگەرەکێ دویر نینە.

دگوتارەکێ دا ل سەر رویدانێن ڤێ دوماهیێ ل روژئاڤایێ کوردستانێ ل روژناما (جبور شەلیم پوست) یا ئیسرائیلی بلاڤکری، جاکیوس (نیاریس) شیرەتکارێ سەروک وەزیرێن بەرێ یێ ئیسرائیلی شارەزا ب بوارێن ستراتیژی، دبێژیت: کوردستان ددوخێ خولقاندنا کومەکا رودانێن مەزن دایە بو روژهەلاتا ناڤەراست، دەمەکێ درێژە کورد داخوازا سەربەخوییێ دکەن، شەرێ ناڤخوییێ سوریا دەرفەتەکا نوی ب ڤێ ئامانجێ بەخشی. راگەهاند ژی: بو ئێکەم جارە دمێژویا هەڤچەرخا سوریا دا کورد شیاینە دەڤەرەکا خودسەر ل وی وەلاتی دروست بکەن. روهن ژی کر: ئەڤ دەڤەرێن کوردی ژلایێ چەند ئەنجومەنێن لوکالی ڤە دهێنە رێڤە برن، بەرپرسێن وان ژی ئاماژە ب وێ چەندێ دا یە کو پلانا دروستکرنا حکومەتەکا دەمکی هەیە، ئەڤە ژی ژ ئەگەرێ نە ئامادەبونا دەستهەلاتا ناوەندی یا سوریا ل دەڤەرێن وان.

دەربارەی گرنگیا وان دەڤەرێن سنوری یێن نوکە کوردان ل سوریا کونترول کرین، جاکیوس نیاریس دبێژیت: ئەو دەڤەرەنە چاوان بو تورکیا و گروپێن ئیسلامی و ئوپوزسیونا سوریا دگرنگن، بو کوردان ژی بهەمان شێوە، ژبەرکو بالا دەستیا وان ل وان سنوران بەردەوامیا ئێکگرتنێ دێ بەخشیتە هەمی پارچێن کوردستانا سوریا، تورکیا و عیراقێ، ئەڤە ژی گەلەک یا گرنگە بو ئێکخستنا هەمی بەشێن کوردستانێ و سەربەخویا کوردان.

گوتیە ژی: تورکیا گەلەک یا نیگەرانە ل وێ راستیێ کو دەرکەفتنا کوردستانا مەزن ئەگەرەکێ گەلەک دویر نینە.

ئەڤێ نڤیسەرێ ئیسرائیلی کوردستان وەک پرەک و رێرەوێ گەلەک ناکوکی و شەرێن روژهەلاتا ناڤەراست ناڤبریە، هەر ژ هێزێن کوردی تا دگەهیتە ئیرانێ و تورکیا و سوریا.

پەرتووکەک ل سەر ژیانا قەزافی و نهێنیێن وی یێن سکسی دهێتە چاپکرن

راستە موعەمەر قەزافی سەروکێ لیبیا بدرندەترین شێوە هاتە کوشتن و دەستهەلات ل وی وەلاتی ل ژێر فشارا خەلکێ وێ هاتە گوهورین، لێ ژیانا قەزافی د سەردەمێ دەستهەلاتا وی دا، گەلەک نهێنییێن خوە هەبونە و شنوی ئەڤ ژیانا هەنێ دیار دبیت. ئەڤ چەند ڕێزەکێن ل سەر ژیانا وی ژی، کو دێ بەحس کەین، بەشەک ژ پەرتوکەکێ نە کو ژلایێ روژنامەنڤیسا فرەنسی (ئانیک کوجان) ڤە هاتیە چاپکرن و دیدار دگەل چەندین کچان کرین، کو بوینە قوربانی حەزێن سکسی یێن قەزافی.

ئەڤ روژنامەنڤیسا ئەڤ دیدارەکە دگەل ڤان کچان کرین ژی هەر وەکو دبێژیت، من گەلەک جاران سەرەدانا لیبیا کریە ژ بو رامالینا دەنگ و باس و پێشهاتێن ل وی وەلاتی رویددەن و پەیدا دبن و دکیومێنتکرنا وان و من ئەڤ نهێنیە ژڤی سەروکی زانین و بو من بو ئەگەرەکێ بهێز کو ئەز ل وان کچان بگەرم، یێن بوینە قوربانی حەزێن ڤی سەروکی، هەر چەندە ئەڤ کچە تا نوکە ژی ژ بێدەنگی و شەرمێ و ترسێ و تولڤەکرنێ، ماینە بێدەنگ و ڤەشارتی و گەلەک ژی ژ وەلاتێ خوە بو وەلاتێن دەوروبەر کوچبەر بوینە.

(سورەیا)، ئێک ژوان ناڤێن خوازیارە و دڤێ پەرتوکێ دا و بڤی رەنگی راستیا چیروکا خوە بو ڤەگێرایی، کو نوکە تەمەنێ وێ ٢٣ سالن و هوسا دبێژیت: دەما قەزافی ئەز بریمە دەف خوە، بتنێ تەمەنێ من ١٤ سال بون و ئەڤە ژی پشتی هاتیە قوتابخانا مە ل تەرابلس و ئەز ژی ئێک ژ وان خویندکاران بوم یێن ئەم بگولان چوینە پێشوازیا وی و دوی دەمی دا قەزافی نیشانەک هەبو دناڤبەرا وی و حەرەسێن وی دا، ئەو ژی هەر کچا بدلێ وی با بتنێ دا دەستێ خوە ب پرچا وێ دا ئینتە خارێ و دهەمان روژدا، ترومبێلەک هات و ئەز برمە د ئاڤاهیێ قەزافی ڤە، ل باب ولموعەزەم.

ڤێ روژنامەنڤیسێ گوت ژی: ئەڤ کەسێن ب سەر ڤی ئاڤاهی (باب ئەلموعەزەمیە) دا گرتین، هندەک راجێت دیتبون کو کارتونێن (ڤیاگرا) تێدا هەبون و دیارکریە ژی کو قەزافی گەلەک مروڤەکێ سکسی بو و روژانە دچوو دەف ٤ کچێن کچین و ژبو ڤێ چەندێ ژی وی ژن و زەلام هەبون، بتنێ کارێ وان ئینان و دیتنا کچان بو.

ڤێ پەرتوکێ یا ل سەر نهێنییێن ژیانا ڤی سەروکی هاتیە دەرئێخستن بەحسێ ماددێن بێ هوشکەر ژی کریە، کو ژلایێ قەزافی ڤە دهاتنە ڤەخارن و دیسان چ ژن ژ قەزافی قورتال نەدبون، ئەگەر وی ڤیابا دەستێ خوە درێژ بکەتێ و تا ئەو ژن یێن هاریکارێن وی و بالیوزا ژی بانە و ڤێ روژنامەنڤیسێ دیار کریە ژی، کو سارکوزی سەروکێ فەرەنسی مەترسیترین کار کریە دەما ژنا خوە یا بەرێ (سیسلیا) فرێکریە دەف قەزافی، کو کارمەندێن تەندروستی یێن بەلغاری بهێنە بەردان.

ئەڤ پەرتوکا بناڤێ (نێچیر ل حەرەما قەزافی) کو ل فەرەنسا دەرکەتی، بویە جهێ پویتەدانا گەلەکان و ئەڤە ژی ددەمەکی دا، کو وی گەلەک بەرەڤانی ژ ژنان دکر دجیهانا عەرەبی دا. جهێ ئاماژێ یە کو (کوجان) روژنامەنڤیسە ل روژناما (لوموند) کاردکەت و بو خرڤەکرنا دوکیومێنتا هاتبو هنارتن بو وەلاتێ لیبیا و وان دەنگ و باسێن ل دوور ژیانا موعەمەر قەزافی سەروکێ ژ کارئێخستی یێ وەلاتێ لیبیا و لدوور ڤێ پەرتوکێ ژی ئەڤ رونامەنڤیسە ئەوا خەلاتێ (ئەلبار لەندەن) وەرگرتی، دبێژیت: ئەڤ راپورتە بو من نەخوشترین بون، ژبەرکو گونەها ڤان کچان بتنێ ئەو بو کو کەتبونە تەلها قەزافی.

چاڤ

ل ڤی وەلاتی کەنکی میدیا دێ رۆلێ خۆ بینیت؟

دەمەکێ درێژە ئەوا د میدیا کوردستانێ دا "دهۆک وەک نمۆنە " دهێتە تێبینی کرن، هەتا راددەکی ژ خەمساری و نەبۆنا بەرنامە و نەخشە و پلان و دارێتنێ مشتە و هەر سازیەک ژ وان، ب تنێ بۆ رازیکرنا لایەنێ پشتەڤان و بەرزکرنا رێزدارێ ل سەرێ هەرەمێ، بزاڤێ دکەت و جاران ژی هەموو پرەنسیپێن پیشەیی و رەوشتێن میدیایێ یێن ل کار بنپێ دکەت و هەموو سنووران دبەزینیت، بۆ هندێ، بەرپرسێن ئێکێ یێن وان سازییان جهێن خو ب پارێزن و داهاتێن خوی یێن مەهانە دابین بکەن و بەردەوامیێ ب دەنە ڤی کارێ کز و لاوازێ ئەڤرۆ ئەم ب میدیا ناڤدکەین و دبنە رێگر شیانێن داهێنەر ڤان سازییان ب شارینن و خزمەتا دۆز و کێشەیا مللەتێ خو پێبکەن، کو دڤێ قووناغێدا هەتا دوورترین راددە مە پێدڤی پێ هەیە.

ئەڤرۆ هندەک کەلەخێن بێ هێز ب ناڤێ کەنالێن تێلەڤزیون، رادیو، کۆڤار، رۆژنامە و ئاژانسێن نۆچەیان د ناڤ مەدا پەیدابۆینە، نە ب تنێ چ پێشکێش ناکەن و چ ڤێنینە، بەلکو یێن بۆینە رێگر، خزمەتا هزرا بلند و کارێ چاک و خزمەتکرنا دۆزا رەوایا گەل و فەراهمکرنا بنەمایێن دیموکراتی و پاراستنا پرەنسیپێن مافێن مرۆڤی بهێتە کرن و د ئەنجامدا بۆینە تان و پاوان، رایا گشتی ل سەر هزرا مفادار دناڤ جڤاکیدا بهێتە دروستکرن و ل دووماهیێ دێ مە گەهینتە باوەریێ کو نەبوونا وان ژ هەبوونێ باشترە و یێن بۆینە بارگرانی هەم ل سەر خەلکێ مە و هەم ژی ل سەر بۆدجە و داهات و سامانێ مللەتێ مە و یێن گەهشتینە رەوشەکێ، کو ئێدی چاککرن ژی بۆ وان مفادار نابیت و باشە د ڤێ قووناغێدا بهێنە گرتن و هێلینێن گەرمێن بیست سالی یێن هندەکان بهێنە وێرانکرن و راددەک بۆ ڤێ دیاردا گەمارا دمیدیایێ دا هەیی، بهێتە دانان.

سالێن درێژە سۆزێن چاککرنێ دهێنە دان، کۆمبوونێن مەزن و بەرفرەهـ دهێنە گرێدان، پرس ب کەسانێن مینا وان دهێتە کرن، دەم یێ ددەتە دووڤ دەمی و سال یێ بەزێ دگەل سالان دکەن، شیانێن مەزنێن دراڤی دهێنە مەزاختن و ل بەرامبەر ژی، ل سەر کاغەزان بەرنامەیێن هشک و زوها و خرش دهێنە دارشتن و هزرێن قەنج دکەڤنە همبەر دان و ستاندنێ و هەر تشتێ دخوازن بۆ دهێتە دابینکرن. لێ ل بەرامبەر ژی و د دوورهێلدا، سال بۆ سالێ خرابتر و وێرانترە و تشتەکێ وجێ ل سەر ئەردی نەهاتیە دیتن.

سەیرە سازیەک بەری دەهـ سالان ژ نوکە بهێزتر بیت، سەیرە بەری دەهـ سالان ئاستێ میدیایێ ژ یێ نوکە باشتر بیت.

هەر چەوا بیت میدیا دئاستێ پێدڤی دا نینە و ئەو کەسانێن ئەڤرۆ سەرەدەرییا میدیایێ دکەن، د ستووک و ژ کارکەڤتینە و هزرێن شیاندن و کاراکرنێ ڤێنەماینە و پێدڤی ب گۆرینەکا مەزنا ژ رهـ و ریشالانە، ئەگەر مە ڤیا جارەکا دی میدیا جهـ و ئاستێ خۆیێ جاران وەرگریت و ب دروستی خزمەتا دۆزا رەوایا مللەتێ مە بکەت و ل دووڤ بنەما و تێگەهێن سەردەم، رۆلێ خویێ ئەکتیف بگێریت.

ئیسماعیل تاهر جانگیر

وەرزێ هاڤینێ دناڤبەرا گازندەیێن خویندکاران و چالاکیێن سەنتەرێن رەوشەنبیری دا

دیڤچوون: حەمید گراڤی

وەرزێ هاڤینێ ل هەمی سالان بو خویندکار و قوتابیان وەرزێ خو رەوشەنبیرکرنێ یە و وەرگرتنا پێزانینان، لێ بێهنڤەدانا هاڤینێ دبوریت و قوتابخانە دەرگەهێن خو ڤەدکەنە ڤە و خویندکار دەست ڤالا ژێ دزڤرن، بەرپرسێ سەنتەرەکێ رەوشەنبیری ژی دبێژیت: دڤێت دەیباب ژی گەلەک هاریکاریا زاروکێن خو بکەن و بەرێ وان بدەنە خولێن رەوشەنبیری و هونەری، ژبەرکو گەنجی تەمەنەک یێ هەی و دشێت مفایەکێ باش ژڤان خولان وەربگریت و هەم پێزانینان و هەم ژی بسپوریەکێ بخو ژێ وەربگریت.

عەبدولحەکیم ئەحمەد

سامی کوچەر

خویندکارەکی گەلەک گازندە هەبون و بڤی رەنگی گوت: دبێهن ڤەدانا هاڤینێ دا من گەلەک بزاڤ کرن ئەز کارەکی بکەم، بتنێ ئەز بەشداری خولەکا رەوشەنبیری بوم، بەلێ بتنێ یا سێ روژی بو و مخابن، چ سەنتەر و دەزگەهێن رەوشەنبیری نینن خولێن درێژهەبن و خویندکار بشێت مفای ژێ وەربگریت. **سالاری گوت ژی:** دڤێ بێهن ڤەدانا هاڤینێ دا سێ روژ بتنێ بو خویندکاری گەلەک گەلەک کێمن و نەشێت چ مفای ژێ وەربگریت و دڤێت سەنتەر و دەزگەهێن رەوشەنبیری، ب پلان، بەرنامەیەکێ بو هەر سال دارێژن.

خویندکارەکا کچ بێ دەستهەلاتیا خوە دیار کر و گوت: ئەگەر سەنتەرێن رەوشەنبیری و خول بهێنە ڤەکرن و خویندکارێن کور بو خو مفای ژێوەربگرن ژی، بەلێ ئەم کچ ژڤان هەمی تشتان بێ بارین و ئەم نەشێین قەستا ڤان سەنتەران بکەین. **شرین کو خویندکارا دوازدێ ئامادەی یە، زێدەتر گوت:** تشتێ باش من دڤێ بێهن ڤەدانا هاڤینێ دا چەندین پەرتوک خواندینە و دگەل روژنامە و کوڤاران، کو تا رادەیەکی ئەز شیام دەمێ خوە کونترول بکەم کو بێ مفا دەرباز نەبیت.

ماموستایەکێ فێرکرنا بلەز گوتی: ئەگەر خولێن دهێنە ڤەکرن دێ دخانەیەکا ڤالا دا زڤرن، بلا خو زەحمەت نەدەن و مە نەڤێت خویندکارێن مە بتنێ ژ مال ڤەقەتن. مامۆستا عەبدولحەکیم ئەحمەد محەمەد زێدەتر گوت: بەلکو مە دڤێت خویندکارێن مە دڤان بێهن ڤەدانان دا، هندەک تشتان بدەست خوە ڤە بینن و فێری هندەک کاران ببن، سوبەهی دژیانا خوە یا پراکتیکی دا، مفایی ژێ وەربگریت و ئەو پێزانینێن هەنێ ب بیتە پشتەڤانێ وی دپاشەرۆژێ دا، ژبەرکو زۆربەیا خویندکارێن مە د دەستهەلن و دژییەکێ گونجایی دا نە و دشێن مالەکێ ب رێڤەببن.

ماموستایەکێ دی بڤی رەنگی گوت : چ پێنەڤێت هەر خولەکا بهێتە ڤەکرن دێ هەر مفا ژێ هێتە وەرگرتن، بەلێ ئەم دبینن گەلەک خویندکار یان سنێلە دچنە خولێن رەوشەنبیری، بتنێ بۆ بوراندنا دەمی و چ بێتە گوتن و یان پێش کێش کرن ل دەف وی نەیا گرنگە. **دلدار مەندانی زێدەتر گوت:** ب

عەبدوللا حەسەن

نەدیار لەزگین

دلدار مەندانی

دیتنا من بێهنڤەدانا هاڤینێ گەلەک گرنگە بۆ قوتابی و خویندکاران، چونکە دڤی دەمی دا پتر دەمێ هەی کو پشکدارییێ دچالاکییێن وەرزشی و شێوەکاری و زارڤەکرنێ و موزیکێ و گەلەک تشتێن دی دا بکەت، بەلێ ب مخابنی ڤە دبێژم ئەو خول دهێنە ڤەکرن بتنێ دچەند رۆژینە، ماوە گەلەک کێمە یان ئەو جهێ پێ رابووی نە یێ رژدە.

عەبدوللا حەسەن سەعدو سەبارەت بێهن ڤەدانێن هاڤینێ گوتی: ل بەرێ خەلکێ باوەر نەدکر کەنگی دێ بێنڤەدانا هاڤینێ هێت، دا قوتابیێن وان بۆ خوە ل کارەکێ ب گەرت و هاریکاریا مالێ بکت. بەلێ ئەڤرو هەمی تشت هاتنە گوهورین و وەک بەرێ نەما، ژین و ژیارا ڤێگاڤی ي نە وەک بەرێ یە، هەمی تشت هاتنە گوهورین و شێوازێ کەدێ و رێکێن وێ ب ساناهیتر لێهاتن و نهو خەلکەک بتنێ ل کوشتنا دەمی دگەرت و زارویێن خوە پێڤە مژوول بکت، ل چ مفایێن ماددی نا گەرت، ب دیتنا وان خولێن هاڤینێ گەلەک باشترن ژ رۆنشتنا ماڵ و بەتالیێ.

بەرپرسێ سەنتەرێ رەوشەنبیری ل سێمێلێ سەبارەت چالاکیێن سەنتەرێ وان، گوتی: سالانە پلانەکا دارشتی یا وەرزانە مە یا هەی و ل هەر وەرزەکی پلانەکا جودا مە بو هەیە. بۆ نموونە دپلانا ئەڤ سالەدە، کو بۆ وەرزێ هاڤینێ مە وەرزەکێ رەوشەنبیری هەبوو، مە چەندین مامۆستا و دکتورێن هێژا دبوارێن جودا جودادە مێڤانکرن بۆ گێرانا سمیناران. **نەدیار لەزگین زێدەتر گوتی**: مە بەرنامەیەکێ شەڤانە بۆ هەیڤا رەمەزانا پیرۆز هەبوو و شەڤێن وێ، مە ب بابەتێن هزری و فەلسەفی ساخکرن و مە شیا گەلەک گەنجان ب خوەڤە گرێدەن و تشتەکێ باش پێش کێشی وان بکن، هەروەسا دپلانا مە یا ئەڤ سالەدە، مە بەرنامەیەک هەیە ل سەر رەوشەنبیریا هەلبژارتنان و چەوانی و گرنگیا رولێ گەنجان دپێش ئێخستنا پرۆسا دەنگدانێ دە و دێ کومەکا رێنما و رونکرنێن پێدڤی ل سەر ڤێ پرۆسێ وەرگرت، ئەڤ بەرنامەیە دێ تایبەت بۆ وان گەنجان بیت، ئەوێن ژیێ وان ژنوو گەهشتییە هەژدە سالیێ.

سەبارەت چالاکیێن وان دبێهن ڤەدانا هاڤینێ دا، بەرپرسێ سەنتەرێ گەنجان ل سێمێلێ گوت: مە دبێهن ڤەدانا ئەڤ سالە دا چەندین چالاکی ئەنجامداینە، ژوان ژی، مە خولکەکا باش نڤیسینێ ڤەکر و ١٥ روژان ڤەکێشا و دیسان خولەکا دی یا موزیکێ و وێ ژی بو ماوێ ٢٠ روژان ڤەکێشا و چەندین چالاکیێن دی. سەبارەت گرنگیا ڤان خولان بو خویندکاران دوەرزێ هاڤینێ دا، **سامی کوچەر گوتی**: ئەم ڤان خولان ڤەدکەین دا گەنج بخو مفای وەربگرن و نە بتنێ وی ژ کولانێ ڤەکەین، دڤێت دەیباب ژی گەلەک هاریکاریا زاروکێن خو بکەن و بەرێ وان بدەنە خولێن رەوشەنبیری و هونەری، ژبەرکو گەنجی تەمەنەک یێ هەی و دشێت مفایەکێ باش ژڤان خولان وەربگریت و هەم پێزانینان و هەم ژی بسپوریەکێ بخو ژێ وەربگریت. دێ بینین ل گەلەک وەلاتان بەرنامێن دارێتی و ب پلان دڤی دەربارەی دا هەنە و خیڤەتگەهێن هاڤینێ دهێنە وەرگرتن و خویندکار بو سالا نوی یا خاندنێ ژی بەرهەڤ دبیت ژلایێ مێشکی و شیانان ڤە.

حەڤژێکرنا دروست بەری پرۆسا هەڤژینیێ یان پشتی وێ دهێت ؟

دیڤچوون: رەزڤان

ئەز دگەل جورێ ئێکێ یێ حەژێکرنێ نینم ئەوا دبێژیت بەری پروسا هەڤژینینێ دهێت، ئەڤە گوتنێن ماموستایەکی بون و زێدەتر گوتی: دەما ئەز دبێژم حەژێکرنا بەری پروسا هەڤژینیێ نە یا دروستە، ژبەر کو مە ئەو پێوەرە نینن، کو لێکنزیکبون و تێگەهشتن دناڤبەرا وان دا پەیدا ببیت، کو هندەک تشتێن وەکی ئێک دناڤبەرا هەردوو رەگەزان دا هەبن، دا ئەڤ پروسە یا بەردەوام بیت. **ماموستا خالد سەفەر گوتی:** ئەگەر ئەم کورەکی بینین کو دقوناغا بەری ڤێ پروسێ دا بیت و ئەڤیندارەک هەبیت و ژێ بپریسن، تە بوچی حەژ وێ کچێ کریە ئەڤا تو نوکە پێڤەهاتیە گرێدان، دێ بەرسڤا وی ئەڤە بیت (ژبەر کو یا رەحەتە، جوانە، سەرنج راکێشە، کەیف خوشە، ژ مالەکا باشە)، لڤێرە ئەگەر مە پسیار ژێکر پا هەکە تە گەلەک کچێن دی بهەمان سالوخەت دیتن و پاشی دێ کیشکێ هەلبژێریت، لڤێرە ئەو گەنجێ هەنێ دێ بێ بەرسڤ مینیت، ژبەر کو ئەڤ جورێ حەژێکرنا هەنێ تشتەکێ زورێ سروشتی یە و هەمی گەنج و ژ هەردوو رەگەزان تێدا دبورن.

چالاکڤانەک دبوارێ ژنان دا، بڤی رەنگی دبێژیت: ئەم ب شاشی ل حەژێکرنێ تەماشە دکەین، حەژێکرنا ئەم ل دەف گەنجێن خوە یێن کور و کچ دبینین بتنێ تێرکرنا هندەک غەریزانە و نە زێدەتر، حەژێکرن بخوە تشتەکێ پیروزە ئەگەر یا تەندروست و زانستی بیت، حەژێکرن دابەشکرنا دوو تشتانە دناڤبەرا ژن و مێران دا، دناڤبەرا خوشی و نەخوشیێن وان دا. **حوریا محەمەد زێدەتر گوت:** ئەگەر ئێک ژ هەردوویان ئاستێ خوە یێ رەوشەنبیری یان زانینا خوە یان پێگەیێ خوە یان رەگەزێ خوە ل سەر یێ دی زال کر و خوە بلندتر نیشان دا، ئەڤە بخوە نە هەڤسەنگی دناڤبەرا وان دا پەیدا بو و هینگێ دێ ئاریشە هەر زوی پەیدا بن، دێ دلمان و حێجەت دناڤبەرا وان دا دمشە بن و سەرا تشتێن بچویک ژ ئێک دویر کەڤن. ئەڤا ئەز دبێژم نە ئەز بتنێ دڤێ قوناغێ دا بوریمە، بەلکو پتریا ژن و مێران، ئەو ژی ئەگەرێن خوە هەنە، نە دادپەروەری، بابسالاری، پروسا هەڤژینیێ ئەگەر ل سەر بنەمایێن نە دروست هاتبیتە پێکئینان، رەوشت و تیتالێن کومەلایەتی و گەلەک تشتێن دی. بتنێ یا ئەز شیرەتێ دکەم، کو من ل بەراهیێ ڤیایی ئەز دبوچوونا خوە دا

حاجی رەمەزان بێسکی:

بدیتنا من، ئەڤینا راست و درست پشتی هەڤژینیێ دەست پێدکەت

بێژم، هەردوو لا کور وکچ و ژن و زەلام پێدڤی دلوڤانیێ نە و هەست ب ئێک دوو بکەن، هەست ب کەساتیا ئێک بکەن وەک هەین، ل وان تشتان بگەرن یێن وان دگەهیننە ئێک و پویتەی پێبدەن، بخوە ل دەرفەتان بگەرن کو زێدەتر ب ئێک ڤە بهێنە گرێدان و حەژێکرنا وان پێڤە زێدە بیت، ئەگەر حەژێکرن یا بەردەوام بیت و د نویکرنێ دا بیت، ژیارا هەردوویان ژی دێ یا بەختەوەر و یا سەرکەتی بیت.

سامی ئەحمەد:

حەژێکرن خوشیەکێ ددەتە گیانێ مرۆڤی و دڤێت هەمی گەنج دڤێ قوناغێ دا دەرباز ببن

عەبدوللا پیر:

دەما مرۆڤ حەزداریێ دکەت نە رامانا وێ چەندێ ددەت کو ئەڤ حەزداریە دڤێت ب هەڤژینیێ بخەملیت

حوریا محەمەد

حەژێکرن دابەشکرنا دوو تشتانە دناڤبەرا ژن و مێران دا، دناڤبەرا خوشی و نەخوشییێن وان دا

نڤیسەرەک حەژێکرنێ ب حالەتەکێ سایکولوژی دزانیت و دبێژیت: ب دیتنا من حەژێکرن بخوە حالەتەکێ سایکولوژی یە و هەمی گاڤا دەما مروڤ حەزداریێ دکەت نە رامانا وێ چەندێ ددەت کو ئەڤ حەزداریە دڤێت ب هەڤژینیێ بخەملیت. **عەبدوللا پیر زێدەتر گوت**: زور جاران مروڤی پێدڤی ب حەژێکرنێ هەیە، ژبەر کو مروڤ یی ماندی یە ژ ژیانێ، مەرج نینە ژی ئەڤ حەژێکرنا هەنێ بەری یان پشتی پروسا هەڤژینیێ یا دروست بیت، ژبەر کو تشتەکێ رێژەی یە و هندەک جاران دگەل هەڤژینیێ دهێت و هندەک جاران دگەل هەڤژینیێ بدوماهی ژی دهێت.

ماموستایەکێ دی حەز (ئیرادێ) دکەتە مەرج، ئەگەر کور و کچان یان ژن و مێران بڤێت حەژێکرن دناڤبەرا وان دا پەیدا ببیت. **صالح بەرواری خودانی ٤ زارویانە و ئەڤە ١٢ سالە پروسا هەڤژینیێ پێک ئینای بڤی رەنگی گوت:** راستە حەژێکرن مەرجەکێ گرنگە بو پێکئینانا پروسا هەڤژینیێ دناڤبەرا کور و کچان دا و دڤێت ئەڤ حەژێکرنا هەنێ بو پشتی ڤێ پروسێ ژی بمینیت و یا بەردەوام بیت دا خێزانەکا بەختەوەر پەیدا ببیت، لێ دهەمان دەم دا، حەژێکرنێ ژی هندەک بنەماییێن خوە هەنە و کەنگی ئەڤ حەژێکرنا هەنێ ل سەر ڤان بنەمایان هاتە ئاڤاکرن، هینگێ دێ یا سەرکەفتی بیت، ژبەر کو پروسا هەڤژینیێ ل سەر گەلەک تشتان دهێتە ئاڤاکرن و حەژێکرن ژی بتنێ ئێک ژوان گەلەک تشتانە، دڤێت مە باوەری ب وێ پروسێ و حەژێکرنێ هەبیت، ئەڤ

باوەریا ئەز ژێ دبێژم ژێ لێکنزیکبونەکە و ئەو بخو پەیدا دبیت و دەما پەیدا دبیت ژی، هەردوو لایەن ب بەرێخودانەکا بێ دوو دلی ل کەسایەتی و رەفتار و پێرابونێن ئێک سەح دکەن، هەمی تشتان دناڤبەرا خوە دا دکەنە هەڤالینی و پێ بەردەوامیێ ددەنە ژیانا خوە یا مای، حەژێکرن بخو تەمامکرنا تشتەکێ یە دناڤبەرا هەردوویان دا پەیدا دبیت، ئەڤ تشتێ هەنێ ژی دڤێت هەڤسەنگی هەبیت و پروسا هەڤژینیێ ژی مادەم دناڤبەرا دووکەسان دایە یان کو دڤێت ئەو هەڤسەنگی ژی دناڤبەرا هەردوو یاندا یا دروست و زانستی بیت، دا ئەو حەژێکرنا هەنێ دومێ بکێشیت.

هونەرمەندەکێ دیتنەکا تایبەت هەبو و بڤی رەنگی گوت: حەژێکرن تشتەکێ پیروزە و دڤێت هەمی کەس تام بکەنێ، حەژێکرن خوشیەکێ ددەتە گیانێ مروڤی و دڤێت هەمی گەنج دڤێ قوناغێ دا دەرباز ببن. **سامی ئەحمەد زێدەتر گوت:** راستە حەژێکرنا پشتی پروسا هەڤژینیێ یا گرنگە، بەلێ زێدەتر ئەڤە پروسەیەکا دی و تامەکا دی یە، راستە ئەو ژی حەژێکرنە دناڤبەرا دوو رەگەزان دا، بەلێ زێدەتر پێکڤە بوراندنا ژیانەکێ یە تا دوماهیا عەمری و خودانکرنا زاروکان.

ڤەکولەرەکێ جڤاکی حەژێکرنا پشتی هەڤژینیێ ب سەرکەفتی تر دزانیت و دبێژیت: پێکئینانا خێزانێ برێکا ئەڤینداریێ نە هند یا سەرکەفتیە، وەکو دبێژن ئەڤینی یا کورەیە و نە ل سەر بنیاتەک دروست و ب عەقلانە ئەڤینداریێ دکەن، دبیت ئەڤ کور و کچێن هەنێ داغباریێ جوانیێ یان مالی یان هەر تشتە کی دی بن. **حاجی

رەمەزان بێسکی زێدەتر گوت: بدیتنا من ئەڤینداریا پاڤژو ب وەفا نە مایە ل سەر ڤی دەمی و یا باش ئەوە گەنجێن مە بو پێک ئینانا خێزانێ، ل سەر هندەک بنەماییێت ئاینی و جڤاکی خێزانێ پێک بینن، دێ گەلەک باشتر بیت و مفادارتر بیت و نە مەرجە ب ئەڤینداری بیت، چونکە ئەڤینا راست و درست پشتی هەڤژینیێ دەست پێدکەت، بێ دوو دلی و ترس و شەرم و خوشی و نەخوشیا پێک ڤ بن، ئەڤینداری نە بەس بو خوشیایە، بو نە خوشیاژی یە و هەمی دەلیڤێن تەنگ دگەل ئێک بن.

هێزا حەژێکرنێ د لێبورینێ دەیە

پەیوەندیێن حەژێکرنێ دناڤبەر و ژن و مێران دا، گەلەک سەر ئەڤرازی و نشیڤی پەیدا دبن و ژوان دەمان ژێ یێن خوش و نەخوش و گەلەک جاران ئاریشە و دلمان و ژ ئێک دویر بون دناڤبەرا هەردوویان دا دروست دبن و د پتریا حالەتان ژی دا، ل ئێک نزیکبون و تاما حەژێکرنێ و کەیفخوشیێ و بێهن فرەهیێ، دگەل ئێک دوو دبینن و هەست ب ئێک دکەن.

دا کو ئەڤ خوشیە ل سەر دئێک نەگەهشتنێ و ئاریشان زال ببیت و ژیانا هەردوویان خوش بیت، دڤێت ئەڤ ژن و مێرە ل وان دەلیڤان بگەرن یێن وان زێدەتر نزیکی هەڤ دکەن و بشێن ئاریشێن خوە یێن مەزن بچووک بکەن و یێن بچوک ژی ئێکجار نەهێلن. پێنەڤێت لڤێرە دێ پرسیار ئەڤە بیت، ئەم چاوان ڤێ پێنگاڤێ بهاڤێژین، ئەو ژی گەلەک ب ساناهی یە و دڤێت تاکە رێک ژی بو ڤێ چەندێ لێبورین بیت و دڤێت لێبورین دناڤبەرا هەردوو رەگەزان دا هەبیت. دڤێت تشتەک ژی لبیرا مە بیت، لێبورین کەساتیا مە یا لاواز نیشا یێ بەرامبەر نادەت، بەلکو بەروڤاژی لێبورین مروڤایەتی و حەژێکرنا مروڤی بەرچاڤ دکەت، لێبورین رێکێن درێژ دناڤبەرا هەردوویان دا کورت دکەت و ئەگەر ل سەر تشتێن چەند بچووک ژی بن لێبورین هاتە خاستن، دێ چەند رێزگرتن دناڤبەرا وان دا هەبیت. لدوماهیێ ژی دێ چەند ئەم دکەیف خوش بین، ئەگەر کەسەک هەبیت هەست ب مە بکەت و ل شاشی و کێماسیێن مروڤی نەگریت و ئەڤ لێبورینە دێ چەند حەژێکرنا مە بو ئێک بەردەوام کەت.

حەیدەر بامەرنی: ئەز پتر حەز ژشانویێ دکەم، ژبەرکو رولێ وێ راستەوخویە و شیانێن مروڤی باشتر دیار دبن

دیدار: رەزڤان

ددیدارەکا کورت دا هونەرمەند حەیدەر بامەرنی، بەحسێ هونەرێ خوە دکەت و وەک ئەکتەر شیایی بەشداری چەندین شانویان بیت و د چار فلمان ژی دا رول گێرایە، سەبارەت دەقێن خومالی ژی، دبێژیت: هیڤیدارم ئەم ببینە خودانێن دەقێن خو یێن خومالی، ژبەرکو مە بدەهان نڤیسەرێن ژێهاتی و خودان شیان هەنە.

چاڤدێر: کارێن تە یێن فلمسازیێ و تا نوکە تە بەشداری دچەند فلمان دا کریە؟

حەیدەر بامەرنی:تا نوکە من بەشداری د ٥ فلمان دا کریە، ئەو ژی هەر ئێک ژ (فلمێ تولڤەکرن، ژ دەرهێنانا هونەرمەند رەفعەت رەجەب) و فلمێ دوێ ژی بناڤێ (دەرگەهـ) ژ دەرهێنانا هونەرمەند (زیاد عابد) و فلمێ سیێ ژی بناڤێ (سیبەرا فیشەکێ) ژ دەرهێنانا هونەرمەند (مەسعود عارف) و فلمێ چارێ ژی من بەشداری تێدا کری، بناڤێ (ئێک مومک دوو مومک) ژ سیناریو و دەرهێنانا هونەرمەند (جانو روژبەیانی) و ئەڤ فلمە ژی ژ بەرهەمێ وەزارەتا رەوشەنبیری و هونەری و و مونتاجێ ڤی فلمی ژی، ل ئەمەریکا هاتیە کرن، فلمێ پێنجێ ژی بناڤێ کو ژ دەرهێنانا بەدرخان محەمەد بویە و دیسان من نزیکی ٤٠ کارێن هونەری دناڤبەرا شانوگەری و تەمسیلی وکورتە فمان دا رول گێرایە.

چاڤدێر: ئەگەر تە بێخنە دناڤبەرا هەلبژارتنا کارێ فلمسازیێ یان شانویێ دا، دێ کیشکێ هەلبژێری؟

حەیدەر بامەرنی: ئەز پتر حەز ژ شانویێ دکەم، ژبەرکو رولێ وێ راستەوخویە و شیانێن مروڤی باشتر دیار دبن، شانو نە یا ئاسانە و ژبەر هندێ ژی دبێژن شانو دەیکا هونەرانە. هەر چەندە ئەڤە ژی رێژەی یە و هەر هونەرەکێ مروڤ پێرابیت لدویڤ شیانێن وی کەسی دمینیت، یێ رولی دگێریت و دێ چەند داهێنانێ ژبوکەت و زیرەکیا هونەرمەندی دڤی دەربارەی دا، گەلەک یا گرنگە و لڤێرە ژی بارەک دکەڤیتە سەر دەرهێنەری کا کیش کەس بو چ رول یێ باشە و دێ شێت تێدا یێ سەرکەتی بیت.

چاڤدێر: تو بو خو، رولی دەست نیشان دکەی یان ژی ژلایێ دەرهێنەری ڤە بو تە دهێتە دەست نیشانکرن؟

حەیدەر بامەرنی: هیچ جارەکێ من بو خو رول نە هەلبژارتیە و هەر کارەکێ بمن هاتیە راسپاردن، من یێ وەرگرتی و ئەز یێ پێخوش بویم.

چاڤدێر: تە چ داخوازی هەنە وەک هونەرمەندەک ئەڤرو ل ڤێ پارێزگەهێ دژیت؟

حەیدەر بامەرنی: هیڤیدارم ئەم ببینە خودانێن دەقێن خو یێن خومالی، ژبەرکو مە بدەهان نڤیسەرێن ژێهاتی و خودان شیان هەنە و ئەگەر مە حەز هەبیت، ئەم دشێین ڤێ بوشاهیێ نەهێلین.

نوئارین بۆ چاڤدێر: هەتا ژن ئازاد نە بە هونەر ژی ئازاد نابە

دیدار: دیار سوزدار

نوئارین بەری ببیتە ناڤێ وێ یێ هونەری، ناڤێ وێ کومێ بویە ئەوا تێدا وەک هونەرمەندەکا سترانبێژ هاتیە ناسکرن و دبێژیت: (ئەم چوار هەڤال بوین، مە کومەک بناڤێ کوما نوئارین ئاڤاکر، مە دەست ب خەباتا خوە یا هونەری کر، ژبەر هندەک ئاستەنگا کوم هاتە گرتن و من بناڤێ (نوئارین) دەست ب خەباتا خو یا هونەری کر). ئەڤە دەستپێکا پەیدابونا هونەرمەندەکا کچا کورد بویە ل باکورێ کوردستانێ هاتیە سەر دنیایێ و ددیدارەکێ دا بو چاڤدێر بەحسا هونەرێ خوە دکەت و بەحسێ ژیانا خوە و هونەرێ کوردی بگشتی و وەک هونەرمەندەک، براشکاوانە بەرسڤا هەمی پسیارێن کوڤارێ ددەت.

چاڤدێر: نوئارین کی یە و خەلکا کیرێ یە؟

نوئارین: ناڤێ من نوئارین، ئەز خەلکا باکورێ کوردستانێ مە، باژارێ مێردین ـ نسیبینێ و ل سالا ١٩٨٦ێ ژ دایک بویمە.

چاڤدێر: یا ئەز دزانم، تە جهێ ژ دایکبونا خوە بجهـ هێلایە و ل وەلاتێن روژئاڤا بوپە پەنابەر، ئەگەر چبوینە؟

نوئارین: ئەز ڤێ گاڤێ ژبەر پرسگرێکێن سیاسی مەجبور بوم، کو ل پاریس بژیم، ژبەر ئاستەنگکرنا زمانێ کوردی و هونەری، دوز بو من هاتنە ڤەکرن، سێ مەها ل زیندانێ دا مایمە. دەما مروڤ ژ وەلاتێ خوە دوردکەڤە بێ گومان هەر تشت دهێت گوهارتن، لێ دەما مروڤ وەلات پەروەر بیت، ل کیڤە بیت بلا ب بیت، ب رەنگێ خوە، ب زمانێ خوە، ب ناسناما خوە، دێ ژیانێ کەت، ئەڤ تشتە ژ بو هونەرمەندەکی گەلەک گرنگە.

چاڤدێر: تە کەنگی دەست ب کارێ هونەری کریە و دڤی دەربارەی دا کێ ئالیکاریا تە کر؟

نوئارین: ل سالا ٢٠٠٤ ل مێرسینێ دگەل کومەلا (ناڤەندا چاندا مەزوپوتامیا) من دەست ب کارێ هونەری کر، ئەم چوار هەڤال بوین، مە کومەک بناڤێ کوما نوئارین ئاڤاکر، مە دەست ب خەباتا خوە یا هونەری کر، ژبەر هندەک ئاستەنگاکوم هاتە گرتن و من بناڤێ (نوئارین) دەست ب خەباتا خو یا هونەری کر. ژ بو هونەری دا پێشبکەڤم مالباتا من بو من بو نە هەڤال و پشتەڤان، خەباتکارێن ناڤەندا چاندا مەزوپوتامیا، دهەر ئالیەکی دا پشتەڤانیا من کرن.

چاڤدێر: مالباتا وە هونەر دوستن،

ئایا کەسەکێ دی هەبویە دڤێ مالباتێ دا کارێ هونەری کربیت یان بکەت؟

نوئارین: د مالباتا من دا چ کەسا کارێ هونەری نە کریە، ئەز یەکەم کەسم ل ناڤ مالباتا خوە دا ڤی کاری دکەم.

چاڤدێر: ژ ئالیێ جڤاکی ڤە، ئاستەنگ بو تە پەیدابوینە کو تو سترانا نە بێژی؟

نوئارین: دەما دەسپێکرنا هونەری دا، ژ بو کو نێزیکاتیا ژنان ژ هونەری ب هەمی رەنگا دهاتە ئاستەنگ کرن. لێ هونەر تشتەکێ مەزنە و ژڤان ئاستەنگا مەزنترە و هێژایە، بهەر رەنگەکێ هەی ژن ژی دهەر مەیدانێ دا دکاریت هەر تشتی بکەت، دیروک بو مە راستیەکە، بەلێ هەمی تشت نە وەکی بەرێ نە، هەمی تشت دهێن گوهارتن، ب گوتنەکێ بەرسڤ بدەم، هەتا ژن ئازاد نە بە هونەر ژی ئازاد نابە.

چاڤدێر: نوئارین بوچی سترانا دبێژیت؟ پەیاما تە ژ ستران گوتنێ چی یە؟

نوئارین: ئەز ژ بو ئێشا گەلێ کورد، حەزرەتا ئازادیا گەلێ کورد سترانا دبێژم، دهەر سترانەکا من دا ئەو تام دەردکەڤیت، دەما هندەک کەس ب جانێ خوە تێکوشینێ دکەن، ئەز ژی دخوازم ب هونەرا خوە بەردەوام بم، دخوازم ب ستران و موزیکا خوە، هەستێن گەلێ کورد و داخازیێن گەلێ کورد بینم سەر زمان، هیڤی دکەم ئەز بو خەباتێت خوە یێن هونەری ببم دلوپەک ژ دەریایەکێ، وەختێ گەلێ من ئەز گوهدارکرم و هزرەک و هەستەک دهێتە ژیان کرن، ئەو ژبو من سەرکەتنە.

چاڤدێر: هونەر و سیاسەت ب نێرینا

ته ب هه‌ڤرا بن یان ژێک دۆربن، ده‌ما هونه‌رمه‌ند سیاسه‌تێ تێکه‌لی کارێ خوه بکه‌ت، باشه؟

نوئارین: ژبو من هونه‌ر ب خوه سیاسه‌ته، هه‌ردو ژی بێ هه‌ڤ نابن، هونه‌ر سیاسه‌ته، سیاسه‌ت ژی هونه‌ری ب هێز دکه‌ت، ئه‌م گه‌له‌کێ بن ده‌ستین و تێکوشینا ئازادیێ ددین، ب هزاره‌ها شه‌هیدا جانێ خوه گوری مه کر، ب هزاره‌ها گرتیێن ئازادیێ هه‌نه، به‌رێز (عه‌بدوللا ئوجه‌لان) ئه‌ڤه ١٥ ساله دزیندانێ دا یه، ژ بو چاره‌کرنا پرسگرێکا کوردا، ئه‌ڤ تشته بونه ئه‌گه‌رێ ب هێزکرنا هونه‌را من، هه‌می گاڤا هونه‌ر و سیاسه‌ت ژێکڤه نابن، هونه‌ر ب خوه سیاسه‌ته‌ک هه‌ره مه‌زنه.

چاڤدێر: بوچی کلیپێن ته دکێمن، هونه‌رمه‌ند ب کلیپان پێشدکه‌ڤیت یان ژی ب سترانێن ده‌نگی؟

نوئارین: راسته ئه‌لبوم، یان ژی کلیپ ژبو هونه‌رمه‌ندی ناسنامه‌یه، لێ نه هه‌وجه‌یه، ل سه‌ر یه‌ک ئه‌لبوما یان کلیپا چێبکه‌ت، بلا یا کێم بیت و یا تژی بیت، ناڤه‌روکا وێ یا بهێز بیت، ژبه‌رکو هونه‌ر هاتیه خه‌تماندن، ئه‌ڤه ژی پرسگرێکه‌که. ژبیرنه‌کین دوه‌لاتێ مه دا هه‌ر ژ که‌ڤندا ئه‌م تێن کوشتن، لێ مه وه‌ک هونه‌رمه‌ندێن کورد ئه‌ڤ تشته نه کره دیروک، ئه‌ڤه ژی ئێکه ژ کێماسیێن هونه‌رمه‌ندێن کورد.

چاڤدێر: هونه‌رمه‌ند چه‌ند خوه نێزی گلوبالێ و ته‌کنه‌لوجیایێ بکه‌ت، بهزرا ته ئه‌ڤه یا گرنگه؟

نوئارین: هه‌لبه‌ت پرسگرێکا هونه‌رمه‌ندا یا هه‌ره مه‌زن ئه‌ڤه‌یه، ئه‌م هونه‌رمه‌ند ب یه‌کجاری خوه ژبه‌ر پێشکه‌تنا ته‌کنه‌لوجیایێ به‌رزه دکین، ئه‌ڤه ژی نه‌خوه‌شیه‌که، ب سیسته‌ما کاپیتالیزمێ ئه‌م دخوازین ببن پوپولیست، نێزیکاتیا ڤی سیسته‌می ژ هونه‌ری، هونه‌ری دکوژیت، تاکه که‌سی پێش دئێخیت، تاکه که‌س ژی هونه‌ری بێ رامان دکه‌ت، هێز و رامان نامینن.

چاڤدێر: ئه‌رێ تو هاتیه باشورێ کوردستانێ، ژبو کارێن هونه‌ری و گێرانا کونسێرتا؟

نوئارین: ئه‌ز دو جارا هاتیمه باشور ژبو گێرانا کونسه‌رتا، مروڤ دخوازیت هه‌رگاڤ ل کوردستانێ بیت و سترانا بو گه‌لێ خوه بێژم، ئه‌و ژی بو من ئارمانجه‌کا مه‌زنه و هیڤیه‌که.

چاڤدێر: هونه‌را باشورێ کوردستانێ چه‌وا دبینی؟

نوئارین: هونه‌رێ باشورێ کوردستانێ گه‌له‌ک هێژایه، تژی یه و ب هێزه. هه‌ڤالێن من گه‌له‌ک هه‌نه ل باشور، موزیک ژه‌نن و پروفشینالن، د

زاروکاتیا خوە دەست ب ڤی کاری کرینە، ئەز وان پیروز دکەم.

چاڤدێر: تە چەند ئەلبوم هەنە؟

نوئارین: یەک ئەلبوم من هەیە، ب ناڤێ (بەسە بەرخێ)، نها ژ بو ئەلبوما دوەم دخەباتێ دا مە.

چاڤدێر: نها تو مژیلی چ کارێن هونەری؟

نوئارین: نها ژبو ئەلبومەکا نو ئامادەکاریا دکەم، دیسان کار ژبو کلیپەکێ دکەم و لڤان نێزیکان دێ هێتە وەشاندن.

چاڤدێر: ژبلی هونەری، تو چ کارێ دی دکی؟

نوئارین: چ کارێن دی ناکەم، بتنێ ب هونەری ڤە مژولم.

چاڤدێر: تو خێزانداری؟

نوئارین: بەلێ، من کورەک ژی هەیە، ناڤێ وی (سیدار)ە.

چاڤدێر: تو گرنگیێ د دەیە جل و بەرگێن کوردی؟

نوئارین: هەر گەلەک، ب زمان جل و بەرگێن خوە تێن ناسکرن، ئەو ژی چاندەکە، دبە کو هەمی هونەرمەند ب جلێن نەتەوەیی کاربکن، نە بتنێ هونەرمەند، بەلکو کچ وکور و ژن و مێر ژی بکەن بەر خوە، هەر کەس ب جل و بەرگێن خوە ب قەدر و قیمەتە.

چاڤدێر: تو حەز کیژ خارنێ دکی؟

نوئارین: خارنێن کوردی هەمیا حەز دکم، خارنێن تایبەتی بو من نینە.

چاڤدێر: نوئارین پەیاما تە ژ بو روژئاڤایێ کوردستانێ چی یە، هونەرمەند چەوا دکارە ئالیکاریێ بکە؟

نوئارین: راستە ل روژئاڤا شورەشەک هاتە دەرخستن، بو دیروک، لێ هەر شورەشەک دگەل خوە ئێشێ دئینە. نها روژئاڤا لبن شەرەک مەزن دا یە، هەروژ مروڤ ژیانا خوە وندا دکەن، زاروک ژن تێن کوشتن، ئەڤە نە تشتەک نورمالە، دخوازن گەلێ کورد ب برسیبونێ رادەست بکەن، بەری هەر کەسی هونەرمەندێن کورد خوەدی ل روژئاڤا دەرکەڤن.

چاڤدێر: د داویێ دا گەلەک سوپاس بو تە (نوئارین)، کو تە هەمی بەرسڤێن مە داین، گوتنەکا تە مابە تو دکاری بێژی؟

نوئارین: گوتنا من یا داوی سوپاس دکەم بو پرسێن تە، هیڤی دکم هونەرمەندێن کورد، هەژی گەل و شەهیدێن خوە بن. ل ئەوروپا ژیان گەلەک زەحمەتە، گرانە، دهەر ئالیدا غەریبی، ئەو ب سەرێ خوە ئێشەکە، چ تشت وەکی وەلاتێ مروڤی نینە، ئەز هیڤی دکەم کو ئەم هەمی ڤەگەرین وەلاتێ خوە، سوپاس هەڤال دیار، ژبو ڤێ پەیوەندیا وە دگەل من، سەرکەتنێ بو خەباتێن وە دخوازم.

خويندكارەكا كورد ل زانكۆيەكا ئەمريكى بۆ چاڤدێر:

هەستێ مە يێ نەتەوايەتى بوو ئەگەر، ل زانكۆيەكا ئەمريكى ئالايێ كوردستانێ بهێتە بلندكرن

ديدار: نێرگز حەسەن

تشتێ هەر كەسەكى ب ئاخا وى ڤەگرێبدەت و هەستا نەتەوەيى لدەف يا خورت بيت، دەما مللەتێ خوە و گەلێ خوە و ئاخ و زمان و سەروەريا وى ژبير نەكەت. كوردمان ئەو كچا خويندكارا كورد بو، كو هەستا نەتەوايەتى لدەف وێ و و حەزا وێ بو سەروەريا مللەتێ وێ، كو وەكرى هەمى بزاڤەكێ بكەت كو ئالايێ كوردستانێ دگەل ئالايێن هەمى دەولەتێن دى ل زانكويەكا ئەمريكى بهێتە بلندكرن، دڤێ ديدارێ دا كوردمان بەحسێ هەستا خوە يا نەتەوەى دكەت و چيروكا بلندكرنا ئالايێ كوردستانێ ل زانكويا (ئورگن ستات) ل ئەمريكا.

چاڤدێر: كوردمان كى يە؟

كوردمان: ناڤێ من كوردمان عەلى رەبەتكى يە، من خواندنا خو يا سەرەتاى و ناڤنجى و ئامادەى ل دهوكێ تەمام كرينە و ئەز بەرچوويا ئێكێ بوم ل سەر پشكا خوە و ژلايێ حكومەتا عيراقێ ڤە ئەز بو تەمامكرنا خواندنێ بەرەڤ وەلاتێ ئەمريكا ڤە هاتيمە هنارتن، ئەز نوكە ل زانكويەكا ئەمريكى بناڤێ (ئورگن ستات) ماستەرێ دخوينم و ئەڤ زانكويە يا بناڤ و دەنگە و ناڤێ وێ دليستا باشترين زانكويێن جيهانێ دا يە.

چاڤدێر: تۆ چاوا شيايى ئيدارا زانكويێ رازى بكەى، كو ئالايێ كوردستانێ ل وێرى بهێتە بلندكرن؟

كوردمان: بێگومان رێگر هەبوينە و بو ماوێ ٢ سالا من و كاك ئارام قادر كو ئەو ژى خويندكارێ ماستەرێ يە ل هەمان زانكو، مە چەندين هەولداينە لێ داخازيا مە دهاتە رەتكرن، ژبەركۆ زانكويا ناڤبرى بتنێ ئالايێن دەولەتێن سەربەخۆ و سەروەريەكا فەرمى بو هاتيە راگەهاندن، بلنددكرن و چەندين جارا رێڤەبەرێ پروگرامان ل زانكويا ناڤبرى، دگەل رێڤەبەرێ گشتيێ هولا كونفرانسا و سمينارا كومبويە ل سەر ڤى بابەتى، لێ دبێ ئەنجام بوينە و ئەز و كاك ئارام دبەردەوام بوين ل سەر هەولێن خۆ و ب هنارتنا ئێميل و سەرەدانا وان و چەندين دوكيومێنت و پێزانين ل سەر هەرێما كوردستانێ مە داينە وان، پێخەمەت رازى بكەين و ل رێكەفتى ٢٠١٣/٨/٧ ب شيوەيەكێ فەرمى ئالايێ كوردستانێ هاتە بلندكرن، ل رێزا ئالايێن جيهانێ بو هەتا هەتايێ.

چاڤدێر: تە راگەهاندنا كوردى هەمبەر ڤێ چەندێ چاوا ئاگەهدار كر، ئايا كەمتەرخەم بوون دنيشاندانا ڤێ بزاڤا تە يا پيروز دا يان ژى دهاريكار بوون؟

كوردمان: ل دەستپێكی بتنێ مە رادیویا دەنگێ ئەمریكا ئاگەهداركربو و مە چ جهێن دی ئاگەهدار نەكربوون و مە دڤیا ئەم بشێین وان رازی بكەین ل سەر بلندكرنا ئالایێ كوردستانێ، پاشان دەزگەهێن راگەهاندنێ ئاگەهدار بكەین، خوشبەختانە ئەم شیاین رازی بكەین و دەزگەهێن راگەهاندنێ گەلەك دهاریكاربون و ل رۆژناما و گوڤارا و برێكا تۆرێن كومەلایەتی یێن ئەنترنێتێ هاتنە بەلاڤكرن و خەلكی گرنكیەكا تایبەت پێدا و دەست خوشی ژی ل مە هاتەكرن.

چاڤدێر: ل دەمێ ئالایێ كوردستانێ هاتیە هەلاویستن، ماموستا و خوێندكارێن وێ زانكویێ چ هەست هەبوون؟

كوردمان: ماموستا و خوێندكارێن زانكویێ زۆر زۆر د دلخوشبوون و ناڤێ خوێندكارێن كوردستانێ ژی ئێكسەر چوو دناڤ خوێندكارێن ئەنترناشیونالدا و ژ نوكە ویڤە هەر چالاكیەك ل زانكویا ئورگن ستات بهێتەكرن، خوێندكارێن كورد ژی دێ هێنە ئاگەهداركرن و دی ب شێوەیەكێ فەرمی بەشدار بن.

چاڤدێر: پشتی وە ئەڤ چەندە كری، تە چ كارێ دی هەیە بكەی، هەر بو نمونە هەلاویستانا نەخشێ ئالایێ كوردستانێ ل زانكویێ؟

كوردمان: هەر چالاكیەكا هەبیت ل زانكویێ ئەم پشكداریێ تێدا دكەین و بەری نەمەكی ژی مە پشكداری دچەندین چالاكیان دا كریە، ژوان ڤیستەڤالا گەلان و تێدا مە ئالایێ كوردستانێ بلندكر و مە چەندین خارنێن كوردەواری و دیسان مە چەندین سیمینار پێشكێشكرن، ژوانا ژی ل سەر مێژوویا كوردستانێ و ئەنفال و كیمیابارانكرنا هەلەبچە یا شەهید، كو مە بو چەندین ماموستا و خوێندكاران پێشكێشكرن.

چاڤدێر: حكومەتا عێراقێ تو هنارتیە ژ دەرڤەی وەلاتی نەك حكومەتا هەرێمێ، تو نابینی ب ئەنجامدانا ڤان جۆرە چالاكیا بوتە ئاریشە دروست بین؟

كوردمان: راستە حكومەتا عێراقێ ئەز هنارتیمە و دبیت ڤان جۆرە چالاكیا بو من ئاریشە ژی پەیدا دبن، لێ دێ یا بەردەوام بم راستە گەلەگ خوێندكاران قەستا ژ دەرڤەی وەلاتی كریە، لێ هزر لڤێ چەندێ نەكریە، ئەز دبێژم دڤێت ئەم بەرژەوەندیا گشتی پێش بەرژەوەندیا تایبەت بدانین و هەستا نەتەوەیی لدەف هەر كوردەكی و لهەر جهەكی بیت یا خورت بیت.

شەرێ پەروكا

كولانی دنڤیسیت

شەرێ پەروكا نە تشتەكێ نوی یە دناڤ خەلكێ مە دا و چەندین ئەزمونێن دی یێن ژ ڤی رەنگی یێن دسەر مە رابورین، خوشترینا وانا ژی هەلبژارتنێن سالا ١٩٩٢ یێن پەرلەمانێ كوردستانێ بون. باش لبیرا منە دوان هەلبژارتنان دا و ژبەر كو (منافسە) دناڤبەرا لایەنێن سیاسی دا هینگێ گەلەك یا گەرم بو، دكاندارەكی تەكنیكەكا گەلەك جوان بكار دئینا، ئەو ژی (هەم تجارەت و هەم زیارەت)، (پڤدانكێن كەسك و سور و زەر) دئینان و دا رەنگەكێ وی ڤیای گەلەك پڤ دەت و مەزن كەت و هندەك رەنگێن دی پیچەكا هەوای دكرێ و وەكی تلوڤەكی ل بەر دەروكێ دكانا خوە دهلاویستن. دەما لایەنێ دی دهات و ئەڤ پڤدانكێن هلاویستی بدكانێ ڤە ددیتن، دگوتی تو بوچی یێن مە مەزن ناكەی و بهلاویسی؟ دا بێژتێ كو لایەنگرێن لایەنێ دی یێ سیاسی پارێن وان یێن داین و وی بو وان یێن مەزن كرین، ئەو ژی دا رابیت چەندین پڤدانكان ژ وی دكانداری كریت و بێژتێ، ڤی رەنگی دووجار هندی یێن رەنگێ دی هەوای بكێ و مەزن بكە، ئەڤە دەستپێكا شەر و مەعمەعا پەروكان بو.

ئەڤێ هەیڤێ ژی بشكلا ئەز دێ وەك پێسوتی یەكی گەلەك ل كولانێن باژێری گەرم! براستی ژی عەقلیەتا هەلبژارتنان گەلەك یا سەیرە، ئەو كەسێن بەری نوكە تو دگەل دروشنتی وەك خوە نامینن و دان و ستاندنا وان ب پیڤان دكەڤیت و سەد حسابا دێ بو تەكەت، تو دێ دەنگێ خوە دەیە كێ؟ لایەنێ تە یێ سیاسی؟ هەڤالێن تە؟ عەشیرەتا تە؟ خودێ نەكەت هزروبوچوونێن تە دگەل وی نەبن، دێ هینگێ بیتە كەسەكێ دی و یان دێ بیتە میچرك بتە ڤە كو دگەل هزرو بوچوونا وی بی و دەنگێ تە بو لیستا وی یا مسوگەر بیت یان ژی هەر وەكو هین دوژمنێن ئێك!

ئەڤە نە بتنێ ل بازاری وەسایە، بابو مە (تەنازل) ژ بازاری كر و بتنێ دێ دمال ڤەبین و ئەم ڤان چەند روژان ژی دەرناكەڤین، ل مال ژی شەرێ پەروكانە و (تەلەفزیون) یێن بوینە سترانێن پەروكان، یا ژ هەمیێ ژی نەخوشتر، مودێلا سەرەدانا یا دەركەتی و ناڤێ تە و بنگەهێ دەنگدانا تو دچیێ و وە دخێزانێ دا چەند كەسان مافێ دەنگدانێ هەیە؟

بابو ئەڤێ چ ژڤێ یە، بهێلن ئەز دەنگێ خوە بدەم، ئەز ژی مروڤم و ئەڤە چەند سالە ئەز لڤی باژێری دژیم و ئەز كولانیەك، من ژی خواندنێن خو یێن تایبەت یێن هەین، كی نە لایەنێن تێكدانێ دكەن و كی دبەرژەوەندا مللەتی دا یە و كی بەرەڤانیێ ژ دەستكەفتان دكەت و كی دێ باژێرێ ئەز نوكە تێدا دژیم كەتە باژێرەكێ نمونەی و ژیارا من خوشتر لێكەت، بو من ئەڤە یا گرنگە، بهێلن دەنگێ من دەربرینێ ژ من بكەت؟!!

هەی دویرێ
وەکی چیایێ بەفرێ
کوپیتکێ وی گرتی!
هەی نێزیکێ
وەکی دەقێ
ل سەر سینگێ من
خوناڤێ گرتی..
بیرا خو بینە ڤە
هزرێن خو ب جەمینە ڤە
ناڤێن من ب لێڤێن خو
شرین کەڤە
ل پشت دیوارێ مالا مە
د تاریا شەڤێ دا
شەڤبێریا عشقا مە
نوی کە ڤە..
ئەڤە چەند سالە
دبێ دەنگیا خو دا
ب خەم کوڤانێن خو ڤە
گازی تە دکەم
ما دێ کەنگی زڤری یە ڤە
تو دزانی ئەڤ عشقە
ب داوی نائێت و
روحا مە یا بویە هەڤ جوت
وەرە دا پرتێن خو
لێک دەینە ڤە
گەهێن خو یێن وەستیای
د هەمبێزا هەڤدو دا
تەنا کەینە ڤە
بو سەرهلدانەکا روخاندنا
سیستەمێ عەشیرەتیێ
خو بەرهەڤ کەینە ڤە..

عسمەت ئەلعوسمانی

گازیەک ژ دویر

راگەهاندن، پێنگاڤەک بەرەڤ دیمۆکراسیبوونێ د ورکشوپەکێ دا

رێکخراوا رۆشنگەری بۆ پیادەکرنا دیموکراسیەتێ د ئێکەم چالاکیەکا خوە دا، راگەهاندنێ دکەتە بنەمایەک بو دیموکراسیبوونێ.

ل روژا ٢٠١٣/٨/٣١ ێ ل هولا بارەگایێ کومەلا گەشەپێدان و ئاڤەدانکرنا کوردستانێ، رێکخراوا روشنگەری بو پیادەکرنا دیموکراسیەتێ و بهەڤکاری دگەل رێکخراوا ئازادیا لاوێن کوردستانێ/ سەنتەرێ دهوک، رابون بگێرانا ۆرک شوپەکێ بو ژ ٢٤ گەنجێن روژنامەنڤیس و یێن حەزا راگەهاندنێ هەین.

ئەڤ ۆرک شوپە ل دەمژمێر دەهـ و نیڤێ سپێدەهیا ٢٠١٣/٨/٣١ ێ هاتە ڤەکرن و تێدا چەندین بابەت هاتنە پێشکێش کرن و ژوان ژی، سمینارەک بو روژنامەنڤیس (خدر دوملی) لبن ناڤێ (میدیا وەک ئامرازەکێ دیموکراسیکرنا جڤاکی) و دیسان سمینارەک بو روژنامەنڤیس (عەبدولخاق سولتان) لبن ناڤێ (رولێ راگەهاندنێ دهشیارکرنا جڤاکی دا) و سمینارەک بو روژنامەنڤیس (عبدالرحمن بامەرنی) لبن ناڤێ (گومانا دناڤبەرا روژنامەگەریێ و وەرگری دا) و سمینارەک بو روژنامەنڤیس (رەقیب مەحمود) لبن ناڤێ (مالپەرێن کومەلایەتی و کارتێکرنێن وێ) و دەل هەر سمینارەکێ ژی دان و ستاندن دگەل بەشداربویان داهتە کرن و بابەتێن سمیناریێ زێدەتر دهاتنە گەنگشەکرن. ئەڤ ۆرش شوپە ژی یا دابەشکری بی ل سەر چەند پەنەلان، کو سێ سمینار ل دانێ سپێدێ هاتنە پێشکێشکرن و ل دانێ ئێڤاری ژی سمینارەک هاتە پێشکێشکرن و باوەرنامە ل سەر بەشداربویان هاتنە بەلاڤەکرن.

جهێ ئاماژێ یە رێکخراوا رۆشنگەری بۆ پیادەکرنا دیموکراسیەتێ رێکخراوەک نا حکومی یە، دبیاڤێ ڤەکولین و راگەهاندنێ دا کاردکەت و لدویڤ فەرمانا کارگێریا ٥٢٥ ل روژا ٢٠١٣/٦/٥ ێ ژ فەرمانگەها رێکخراوێن ناحکومی، مولەتا کارکرنێ وەرگرتی یە.

شاژنا جانسی ئەو درامایا ل (کەنالێ کوردسات) دهێتە پەخشکرن

شورەشا غاندی ل هندێ بەردەوامیا شورەشا شاژنا جانسی بوو

ڤێ دوماهیێ کەنالێن عەسمانی بەرێخوە دایە دوبلاجکرنا درامایێن کوری و یێن هندی، ژبەر کو ئەڤ درامایێن هەنێ زێدەتر نزیکی کەلتورێ مە یێ کوردی نە، بەرامبەر درامایێن تورکی و عەرەبی کو ژ رەوشت و تیتالێن جڤاکێ مە دویرترن. ژوان درامایێن گەلەک جهێ خوە ل سەر دلێ خەلکی کری و پێڤە هاتینە گرێدان، وەک (دکتور هورجون، جومونگ، شاژنا ئاسنی) و گەلەکێن دی و نوکە ژی دراما (جەنگاوەر و شاژنا جانسی و مادح و بالا)، دهێنە پەخشکرن و ل سەر کەنالێ کوردسات دراما شاژنا جانسی بەرەڤ دوماهیێ یە و دا بزانین گرنگیا ڤێ درامایێ بو ڤی وەلاتی چبویە، تا شیاین بکەنە درامایەک و برییا وێ هندەک ژ دیروک و کەلتورێ خوە، نیشانی گەلێن دی بدەن.

شاژنا جانسی کو درامایەکا مێژوی یا وەلاتێ هندستانێ یە، ئێک ژ درامایێن مێژوی یێن هندی یە و چیروکا وێ ژ ژیانا (لاکشمی بای) هاتیە وەرگرتن، ئێک ژ کەساتیێن پیشەنگ بو د شورەشا بەرخودانا هندی دا ل سالا ١٨٥٧ دژێ بەریتانیا، ئەڤ ژنە دمێژوێ دا ب رانیا شاژن هاتیە ناسکرن و کەساتیەکا بهێز هەبو و ل سالا ١٨٥٧ ێ سەرکردایەتیا شەرێ سەربەخو دژی ئنگلیزان کر. پلانا ئنگلیزان و تا مالباتا پاشا گنگهاری دژی شاژنا جانسی بون، ژبەر کو نەدشیا جێنشینەکی بو هەرێما جانسی بینیت و ئنگلیزان راستەوخو ئەو هەرێمە پرێڤە دبرن.

پشتی نەمانا گنگهاری و هەر چەندە شاژنێ زاروکەک ژی هەبو، بەلێ پشتی ٤ هەیڤان ئەو جێنشینە دمریت و ب نەچاری ڤە بو خو زاروکەک بخودانکرن، هەر چەندە ل دەستپێکێ ئنگلیز ژڤی چەندێ درازی نەبون و بەردەوام دەستهەلاتێن وێ بەرتەنگ دکرن. بویە شاژنا جانسی ل سالا ١٨٥٧ ێ سەرکردایەتیا هندستانێ کر بو سەربەخوییا هندستانێ و شەرکرن و ل سالا ١٨٥٨ و پشتی بریندار بونێ د شەرەکێ نە هەڤسەنگ دا و پشتی قارەمانیەکا زێدە بەرچاڤ، بریندار دبیت و پاشی دمریت.

مێژونووس غاندی و شورەشا وی یا ئاشتیخوازی، ب درێژاهیا خەباتا شاژنا جانسی بناڤ دکەن و هەر بو ڤێ شاژنێ و وەک رێزگرتن بو خەبات و قارەمانیا وێ و ل (باژێرێ گوایلور) پەیکەرەک بو دهێتە دروستکرن.

ڤەکولینەکا نوی: رەنگێ سۆر سەرنجا زەلامان بۆ ژنان رادکێشیت

ڤەکولینەکا نوی دیار کریە، کو ل بەر کرنا جل و بەرگێن سور ژلایێ ژنان ڤە سەرنجا زەلامان بو خوە زێدەتر رادکێشیت، ئەڤ ڤەکولینا نوی کو ل (زانکویا روشیشتر) یا ئەمریکی ل سەر نزیکی ١٠٠ زەلامان هاتیە ئەنجامدان، کو پتریا وان خویندکارێن زانکویێ بون و وێنێ کچەکا ناڤنجی ب جوانیا خو بگەلەک رەنگان، هەر ژ سوری و سپی و کەسکی و موری و چەندین رەنگێن دی نیشا وان دای، دیار بو کو رەنگێ سور زێدەتر شیا هەستا وان بەرامبەر وێنێ وێ کچێ بلڤینیت.

ماموستایێ زانستێ دەرونی لڤێ زانکویێ یێ ب ڤێ ڤەکولینێ رابوی دیارکر، کو ئامانج ژ ڤێ چەندێ دیارکرنا پەیوەندیا دناڤبەرا حەژێکرنێ و رەنگێ سور دا بو کا چ گرێدان دناڤبەرا وان هەردوویان دا هەیە و هەمان ڤەکولین ل سەر ژنان بخوە ژی ئەنجامدا، کا کیش رەنگ بو وان سەرنج راکێشترە دەما ژن جل و بەرگان دکەتە بەرخو و ژنەکا دی تەماشای وێ دکەت. دیار بو کو چ جیاوازی دناڤبەرا رەنگەکی و یێدی دا نینە و بەروڤاژی دڤێ ڤەکولینێ دیار بو ژی، کو رەنگێ سوور دەما ژ لایێ زەلامی ژی ڤە دهێتە لبەرکرن، بو ژنان خوشە و سەرنجا وان دهێتە کێشان.

خۆش پسیارن ئەگەر تو بەرسڤێ بزانی؟

- ئەو کیش مروڤە حەز دکەت هەمی مروڤان دوو سەر هەبان؟ سەرتراش
- ئەوچ تشتە ئەگەر ڤەخوت دمریت و ئەگەر بخوت دژیت؟ ئاگر
- ئەوچ تشتە هەمی گاڤا ل بەر سینگا تە و تو نابینی؟ ئایندێ تە یە
- تشتەکە دبێژیت ئەزکورێ ئاڤێ مە و ئەگەر من بکەنە دئاڤێ دا دێ مرم؟ بەفر
- زەلامەک دبێژیت باپیرێ من سێ سالان ژ بابێ من مەزنترە؟ بەحسێ باپیرێ خوە یێ دەیکێ یە

یاهو، گۆگلی ل پاش خۆ دهێلیت

پشتی دوو سالان، جارەکا دی یاهو شیا بەری کوکلی راکەت ب ژمارا سەرەدانێن خو. ئەڤ دەنگ و باسە لدویڤ ڤەکولینەکا (کومسکور) یا تایبەتمەند ڤە هاتیە ئەنجامدان. کومسکور راگەهاندیە ژی کو مالپەرێن ئەلەکترونی یێن تایبەت ب پەنجەرێن یاهوی ڤە شیایە ١٩٦یا٦ سەرەدانان دهەیڤا بوری دا رابکێشیت، ئەڤە ددەمەکی دا کو گوگل بتنێ شیابو ١٩٢یا٢ سەرەدانان راکێشیت کو ب سێرچی ڤە بن یان ژی ب ئیمێلی ڤە سەرەدان بو هاتینە کرن.

ئەڤە ژی ددەمەکی دا یە کو بەری نوکە هەردەم گوگل ل پێش یاهوی بویە و دڤی دەربارەی ژی دا، سەهمێن یاهوی برێژا ٣یـ٪١٠ بلند دبن.

ئاڤ، نوژدارێ تەیە بۆ ئێشێن سڤک

هەر گاڤا مروڤی هەست ب نەخوشیەکێ کر و ئەو نەخوشیا هەنێ چەند یا سڤک ژی بیت، دێ ئێکسەر بەرەڤ نوشداری ڤەچیت و ئەڤە دەمەکی دا د مالێ بخوە دا هندەک کردارێن هەین و بمفانە و ئێشانێ کێم دکەن و ژوان کرداران ژی، بکارئینانا ئاڤێ یە ب پلەیێن جودا، دناڤبەرا گەرم و ساریا وێ ئاڤێ دا.

هەر چەندە گەلەک کەسان دخانیێن خوە ڤە سەرشویێن ساونا هەنە و بو چالاککرنا خولا زڤرینا خوینێ خەلک بەرەف ساونایێ ڤە دچن، لێ ئەڤ کەسێن ساونا دخانیێن خوە ڤە نەبن دشێن هندەک رێێن دی بکار بینن، ژوان ژی بکارئینانا ئاڤێ ب پلەیێن گەرماتییێ یێن جودا.

لدویڤ مالپەرێ جەدیدە ژ زارەڤێ نوژدارەکێ دەرمانسازی ل بەرلینێ دبێژیت، دەما لەشێ مروڤی بکەڤیتە بن پلەیێن گەرماتییێ یێن جودا یێن ئاڤێ دناڤبەرا گەرماتییێ و ساربونێ دا، وەک راهێنانەکێ بو لەشی یە و ئەڤ وەرزشا هەنێ ژی بو دەمارێن خوینێ، دبیتە ئەگەر کو گڤاشتن و خاڤبون ل سەر ڤان دەماران دروست بیت و ئەڤە چەندە ژی گەلەک باشە و خولا زڤرینا خوینێ گەلەک چالاک دبیت. ڤی مالپەری دیارکریە ژی، کو سەرشوشیتنا ب ئاڤا سار گەلەک باشترە بو لەشی ژ یا گەرم و بتایبەت بو ئەڤێن هەست ب تەشەنوجاتێن زەڤلەکان دکەن و دیسان بەرگریێ ژی بهێز دئێخیت و ئەڤ دەرمانسازە شیرەتێ دکەت کو مروڤ دناڤبەرا ئاڤا گەرم و ساردا نوبەتێ بکەت و ئێک خولەک لبن ئاڤا سار و خولەکا دوێ لبن ئاڤا گەرم بیت و هوسا و ئەڤێ چەندێ ژی یێن خوە یێن زێدە باش هەنە.

چەند عادەتێن ژن ئینانێ یێن سەیر و سەمەر

مەلایو:

ئەگەر زەلامەکی ژنەک ل ڤی وەلاتی ڤیا و حەزکر ب خو بخازیت، دڤێت دگەل خاستنێ بو ماوێ دوو سالان ل مالا وێ کچێ بمینیت و ئەگەر رەوشتێ وی یێ باش بو، دێ ئەو کچ شوی پێکەت و ئەگەر بەروڤاژی پێ رازی نە بو، دێ ئێکسەر وی زەلامی ژ خانیێ خو دەرئێخیت.

ل گزیرتێن گرین لاند:

ل هنەک دەڤەران دەما زەلام ژنێ دخازیت، د شەڤا زاڤاینیێ دا زەلام دچیت وێ ژنێ ب پرچی ژ مالا بابێ وێ دخشینت و تا دگەهینتە جهێ ئاهەنگێ.

ل هوزەکا گویس یا ئەفریقی:

دڤێت ئەزمانێ بیکێ بهێتە کونکرن دا گەلەک نە ئاخڤیت و زەلامێ خوە گێژ نەکەت، پشتی ئەزمانێ وێ دهێتە کونکرن ژی دێ گوستیرەکێ ب دەرزیەکێ ڤەکەن و زەلام دێ سەرێ دەرزێ کێشیت و هەر گاڤا ڤێ ژنێ دەست ب پت پتێ کر، دێ ئەو زەلام وێ سەرێ دەرزێ کێشیت و وێ بێدەنگ کەت.

ل باشورێ زەریا هێمن:

لڤێ دەڤەرێ ب ساناهیترین و سادەترین رێ و رەسمێن مەهرکرنا ژن و مێران دهێتە کرن، ئەو ژی کور و کچ دچنە دەڤ مەزنێ گوندی و لپێش چاڤێن خەلکی دێ چەند جاران سەرێ هەردووکا لێکدەت و هوسان دێ بنە ژن و مێرێن ئێک دوو.

هونەرمەندەکا عەرەب، ئەز شەرم ژ کارێن خوە ناکەم و ئەز ب هونەر دزانم

هونەرمەند و بتایبەت هونەرمەندێن کچ، زێدەترین کەسن کو بکەڤنە بەر پروپاکندێن خەلکی و هەمی کەس ژی حەز دکەن ڤان دەنگ و باسان ژ وان بزانن و بتاییەت ئەگەر ئەو دەنگ و باسێن هەنێ ب رەفتارێن وان ڤە و ب رەوشتێ وان ڤە یێ گرێدای بیت. (مەروا) ئێک ژ هونەرمەندێن لبنانی یێن رەگەز عەرەبە و بو چەندین جاران کەتیە بەر ڤان هێرشان و یا دوماهیێ ژی کو دگرتە ڤیدیویەکێ دا دگەل زاڤایەکی سەمایێ دکەت و دڤی دەربارەی ژی دا، ئەڤ هونەرمەندە دبێژیت: ژ نوکە وێڤە ئەز گوهنادەمە هیچ پروپاکندەیەکێ و ئەز ب هونەرێ خوە یا کەیف خوشم و ئەڤێن ب ڤان پروپاکندان رادبن، وان کەرب ژ هونەرێ من و سەرکەتنا من ڤەدبن.

٢٥ ساله پرچا خۆ نه قوساندی و سەنگا وێ گەهشتیه ١٩ کیلویان

پەرتوکا گینس بویە خەونا گەلەکان و حەزدکەن ناڤێن وان ب تشتەکێ سەیر تێدا بهێتە تومارکرن و ئەڤە خەونا ژنەکێ ژی بویە کو درێژاهیا پرچا وێ گەهشتیە ١٦ متران و ئەڤە بو ماوێ ٢٥ سالانە نە هاتیە قوساندن و نوکە دتەمەنێ ٤٧ سالیێ دا یە. جهێ ئاماژێ یە ل سالا ٢٠٠٩ ێ، ڤێ ژنێ شیابو ژمارەکا نوی د مەوسوعا جیهانی دا تومار بکەت، کو درێژاهیا کەزیێن وێ گەهشتبونە دوو متر و نیڤان، بەلێ خەونا ڤێ ژنێ لڤێرە بتنێ نە راوەستایە و گوتیە کو وێ ل بەرە هەر وەک روژناما (میرور) یا بەریتانی بلاڤکری، کو خەونا خوە بکەتە راست و ناڤێ وێ دپەرتوکا گینس دا بهێتە تومارکرن. جهێ ئاماژێ یە کو پرچا ڤێ ژنا بناڤێ ماندیلا ١٩ کیلونە و بو شیشتنا پرچا خوە ژی پێدڤی دوو روژانە کو بهێتە شیشتن و زوهاکرن و دیسان ئەڤ پرچە بو گەلەک نەخوشیان پەیدا دکەت، بتاییەت د سەرەدانان و هەلکەفتان دا.

کریستیانوی 60 ملیون هەڤالێن فێسبووکی هەنە

کریستیانو رونالدو، ستێرا هەلبژارتییێ پورتوگال و یانا ریال مەدرید یا شاهانە، ل سەر پێگەیێ خو یێ تورا کومەلایەتی ل سەر فیس بوکی، سوپاسیا جەماوەرێ خوە کر و ئەڤ سوپاسیە ژی ددەمەکی دا یە، کو هەڤالێن وی ل سەر ڤێ تورا کومەلایەتی، گەهشتینە زێدەتر ژ ٦٠ ملیون کەسان و ژبلی سوپاسییێ ژی، دلخوشیا خوە بڤێ چەندێ راگەهاند.

ئەڤە ددەمەکی دایە، کو هەڤالێن (لیونێل میسی)، یێ ئەرجەنتینی و ستێرا یانا بەرشەلونە، گەلەک ژ هەڤالێن کریستیانوی کەمترن و بتنێ هەڤالێن وی یێن فیس بوکی، ٤٧ ملیون کەسن.

گاریس بەیلی برەسمی هاتە دناڤ یانا ریال مەدرید دا

یانا ریال مەدرید یا ئیسپانی، ب رەنگەکێ رەسمی هاتنا (گاریس بەیلی) بو ناڤ رێزێن یانا خوە راگەهاند. یانا ریال مەدرید ل سەر سایتێ خوە هیچ بهایەک بو کرینا ڤی یاریکەری ئاشکرا نەکریە و لدویڤ راپورتێن هەوالی ژی کو ئاماژێ بو ددەن، ئەڤ یاریکەرە بەرامبەر ئیمزاکرنا گرێبەستەکێ یە دناڤبەرا هەردوو لایەنان دا، بو ماوێ ٦ سالان ب ٨٥ ملیون پاوەندان کو دبنە ١٠٠ ملیون یورو.

جهێ ئاماژێ یە، چیروکا هاتنا گاریسی ژی بو ناڤ رێزێن یانا ریال مەدرید ل دەستپێکا ڤێ هاڤینێ سەرهلدابو و ل دوماهیێ ژی، یانا شاهانە شیایە برەنگەکێ رەسمی وی ڤەگوهێزیت.

پشتی سێ شکەستنان خۆ ژ پوستێ راهێنەراتیێ ڤەکێشا

دەستەیا کارگێریا یانا (ئوساسونە) بریار دا (خوسییە لویسی)، راهێنەرێ یانا خو دویر بێخیت ژ پوستێ وی وەک راهێنەرێ یانێ، ژبەرکو زنجیرەکا شکەستنان لدویڤ ئێک دگەل خوە را کێشاینە.

یانا ئوساسونە، دیارییێن لالیگا دا کو سێ حەفتیان هاتینە ئەنجامدان، دهەر سێ یارییان دا شکەستن ئینایە و ئەو ژی یارییێن ل بەرامبەر (گرانا) دا (١-٢) و ل بەرامبەر (ڤیاریال) (٠-٣) و (ئەتلەتیک بلباو) (٠-٢).

پشتی ڤان شکەستنێن ئێک لدویڤ ئێک ژی، ئیدارا ئوساسونە دەستبەردای راهێنەرێ خوە بو، بریارە ژی لڤان نزیکان راهێنەرەکێ دی بهێتە دەست نیشانکرن.

یانا (ئافرودێت) دێ د قارەمانیا یانێن عەرەب دا بەشدار بیت

وەکو دیار ب بەشداریا حەفت یانێن وەلاتێن عەرەبی، دێ قارەمانیا تەپا دەستی یا وەلاتێن عەرەب ل ئیمارات هێتەکرن. ئەڤ یانێن بەشدار ژی پێکهاتینە ژ هەر ئێک، ژ یانا (ئیمارات، موجەمع نەفت ـ جەزائیر، ئەهلی و حەرسا ـ ئوردن، نور ـ تونس، ئیتیحاد ئیسلامی ـ مەغرب، ئافرودێت ـکوردستان)، شاندێ یانا ئافرودێت ژی ژ ٢٢ کەسان پێکدهێت، کو ١٨ یاریزانن و روژنامەنووسەک و ئیداریەک. جهێ ئاماژێ یە کو سێ یاریزان ژ یانا ئافرەتێن هەولێرێ ژی دێ بەشدار بن.

بهایێ هەر پێنج یاریکەرێن ریال مەدرید کرین

لدویڤ هەوالکێ روژناما (مارکا مەدریدی) بلاڤکری، یانا ریال مەدرید ١٧٢ ملیون یورو خەرج کرینە ژ پێخەمەت کرینا پێنج یاریزانان.

ئەڤ یاریزانێن کو ریال مەدرید کرین ژی، گرانترینێ وان (گاریس بەیل) بویە و ب کوژمێ ٩١ ملیون یورویان هاتیە کرین و پاشی (ئیبارا مێندی) بو، کو ب کوژمێ (٣٩) ملیون یورویان و (ئیسکوش) ب کوژمێ ٣٠ ملیون یورویان وەک یاریزانێ سێهەم دهێت و (کارڤاخال) وەک یاریزانێ چوارەم ب شەش ملیون و پێنج سەد یورویان و یاریزان (کاسمیرو) و بکوژمێ شەش ملیون یورویان بویە.

هەر دیسان هەر سێ یاریزان، (ناچو و موراتا و خیسی) ژ تیپا دوێ هاتینە تیپا ئێکێ.

بەرشەلونە دبیتە قارەمانا موندیالا کیشوەرا بۆ تەپا دەستی

تیما تەپا دەستی ل یانا بەرشەلونە یا ئیسپانی، وەک قارەمانا جیهانی یا کیشوەران هاتە دەست نیشانکرن، ئەو ژی پشتی سەرکەفتنا وێ ل سەر (هامبورگ) یا ئەلمانی ب ئەنجامێ (٢٧ـ٢٥)، کو ئەڤ یاریە ل هولا یانا (گرافە) دناڤبەرا هەردوویان دا هاتبو کرن، ئەڤ یاریە ژی ددەمەکی دا هات، کو هەردوو تیمان یاری گەلەک باش پرێڤەدبرن و لدوماهیێ ژی تیما ئیسپانی شیا ب جوداهیا دوو خالان ل سەر هەڤرکا خوە ب سەرکەڤیت و ب بیتە قارەمانا ئەوروپا

چوپی فەتاح مالپەڕا خۆیا ئەلەکترونی نوی دکەت

سترانبێژا کورد (چوپی فەتاح)، ئێک ژوان هونەرمەندانە یێن شیایین بو پێشخستنا هونەرێ خوە، مفای ژ تەکنەلوجیایێ وەربگریت و ئەنترنێتێ بێخیتە دخزمەتا هونەری خوە دا. ژ بو ڤێ چەندێ ژی، هەرکەسێ حەزل سەر دەنگێ وێ هەبیت و بڤێت گوهداریا سترانێن وێ بکەت، دشێت ب ئاسانی گوهدارییێ بو بکەت ول هەر نویاتیەکێ ژی سەبارەت هونەرێ وێ یێ ستران گوتنێ، هایدار بیت.

هەر وەکو ڤێ هونەرمەندێ د پەیچێ خوە یێ فیس بوکێ دا راگەهاندی، کو مالپەرەکێ جوان و ب لینکێ (زىح.ذ.س.ررخحسسسسا) بهونەرێ خوە ڤە دروستکریە ول بەرە هەمی چالاکی و دەنگ و باسێن وێ یێن هونەری و کلیپێن وێ و بکوالیتەکا باش دبەشێ ڤیدیویێ دا دێ هەبن و بریارا دای کلیپێن خوە پێکڤە بلاڤ نەکەت، بەلکو هەر جارێ کلیپەکێ تێدا بینتە خارێ.

٣/٢٢–٤/٢١کاڤر

بەری دانا هەر بریارەکێ باش هزرا خوە بکە، هەولنەدە بارودوخی نەخوش بکەی و دلگرانیێ پەیدا کەی، ژیان نەهندا ئالوزە کو بکەیە پشتی و بکەیە پشتا خوە، بزانە دێ چاوان یێ سەرکەتی بی.

٤/٢٢–٥/٢١ گا

خو بێ ئومێد نەکە و جارەکا دی هەولبدەڤە و یێ گەشبین بە، پێدڤیە تو دیاریەکێ بو هەڤالا خوە بکری و بگرنژین خوە نێزیک بکەی، ئەو یا لهیڤیا بەرسڤا تە خو ژێ دویر نەکە.

٥/٢٢–٦/٢١ جێمک

ڤی دەمی دێ گرنگیێ بهندەک سەروچاڤێن نوی دەی و دێ ئاخفتنێن وان بو تە گەلەک دگرنگ بن، تو پێدڤی خو دویر ئێخستنێ ژ هەر تشتەکێ بو تە دلگرانیێ پەیدا دکەت و سەر پێ بئێشیت.

٦/٢٢–٧/٢١ کیڤژاله

ژگەلەک مروڤەکێ خەیالی نە بە و بزانە هندەک کارێن روژانە لهیڤیا تەنە و دڤێت تو بزانی دێ چاوان وان کاران ئەنجامدەی، نەهێلە هەر کەس ماکێ خوە دژیانا تە دا بکەت، بلا نهێنیێن تە هەبن.

٧/٢٢–٨/٢١ شێر

هاریکاری گەلەک یا پێدڤی یە و تو ژ هەمی کەسەکی پتر پێدڤی ڤێ هاریکارییێ، راستە هێلەک یا لبەر سینگێ تە و هەر گاڤا تو بهشیارانە مامەلێ دگەل دا بکەی، دێ قازانجێ کەی.

٨/٢٢–٩–٢١ کچین

بلا دیتنێن تە پتر دروهن بن و گەلەکێ مژەوی نەبی، دەم ژی گەلەک یێ گونجایە تو دیتن و بوچوونێن خوە بو هەڤالان دیار بکەی و بتایبەت ئەو کەسێن لدوورێن تە ل کاری.

٩/٢٢–١٠/٢١ ترازی

تو یێ د دەرونەکێ نەخوش دا دژی و تو پێدڤی دەرکەتنەکێی و گوهرینەکێی، ژبیرنەکە ئەو گوهرین و دەرکەتن دگەل خێزانێ دێ یا باشتر بیت و دێ گوهرینا دژیانا تە دا پەیدا کەت.

١٠/٢٢–١١/٢١ دووپیشک

ڤێ هەیڤێ چانس دبەرژەوەندا تە دایە، دڤی دەمی دا دێ هندەک گوهرینا و پێشکەتنا بخوە ڤە بینی، یێ هشیاری تەندروستیا خوە بە و دەمەکێ تە یا خوژبیرکری و تو پیتە بساخلەمیا خونادەی.

١١/٢٢–١٢/٢١ کەڤان

دێ پێشەکتنەکا بەرچاڤ دکارێن خوە دا بینی و هندەک پێنگاڤێن گەلەک باش دێ تە بەرەڤ پێشڤەبەن، دەمەکێ گونجایە کو کەسایەتیا خوە و جهێ خوە یێ دروست بزڤرینیە ڤە.

١٢/٢٣–١/٢١ گیسک

دەم نە یێ گونجایە بو دانا بریارێن مەزن، تو پێدڤی پتر هزرکرنێ و هزر د رابردوییێ خوە و ئایندێ خوە دا بکەی، تە پویتەدانا ب تەندروستیا خوە، یا پشت گوهـ هاڤیتێ و لخو بزڤرە.

١/٢٢–٢/٢١ گوسک

هەولبدە درێژاهیێ دناڤبەرا خو و کەسێن دی دا کورت بکەی، خو ژ هەر بابەتەکی دویر بێخە کو مەترسیێ دکەتە سەر بەرژەوەندیێن تە چ یێن ماددی چ پەیوەندیێن خێزانی.

٢/٢٢–٣/٢١ نەهەنگ

تو هەست ب ماندیبونێ و وەستیانێ دکەی، دبیت تو سەرکەتنەکا باش ژێ بدەست ڤە بینی یان ژێ بکەڤیە دبارودوخەکێ نەخوش دا، یا گرنگ بلا کەمتەرخەمی ژ تە نەبیت.

حکومەتا ئەلکترونی

عسمەت محەمەد بەدەل

هەکەر مە ل هەرێمێ، هندەك ژ بکارئینانێن حکومەتا ئەلکترونی ب جهـ ئینابان، دا چەند ئاریشەیێن مە کێمتر لێ هێن! دا چەند گەندەلییا دارایی و کارگێری هێتە بنبرکرن! دا چەند وەرارا ئابۆری، جڤاکی، زانستی... هتد ب جهـ ئێت! دا چەند واستەکاری و بەرتیلوەرگرتن و دانانا کەسێ نە هەژی بۆ جهێ نە هەژی کێم بت! دا چەند کاری ب ساناهی و ب لەز ئێخت! دا چەند مەزاختنا پاران ل هاتن و چوونا وەلاتیان کێم کت! دا چەند کار ب زەلالی و بێ فند و فێل برێڤە چن! دا چەند فەرمانبەرێن خەمسار و یێن گەندەل ب ساناهی هێنە ئاشکەرا کرن و سزا دان! دا چەند هەڤکاری د ناڤبەرا دەزگەهێن! حکۆمەتێدا بهێز کەڤت و ئەو شاشییێن دهێنە کرن دا کێمتر لێهێن! دا چەند وەبەرهێنان خورت بت و دا چەند رەنگڤەدان هەبت ل سەر وەرارا ئابۆری و جڤاکی و سیاسی ژی! دا چەند قەرەبالغ و سرا ل دەزگەهێن فەرمی کێم بت و دا چەند رەوشا فەرمانبەران باشتر لێ هێت و دا ئەدائا وان یا کاری، چەند باشتر لێ هێت! دا چەند ئاستێ خزمەتکارییان بۆ وەلاتییان باشتر لێ هێت و دا چەند گازندە ژ حکۆمەتێ کێمتر لێ هێن! دا چەند سامانێ گشتی د گەنجینا حکۆمەتێدا مینت و پێ رەوشا خەلکی باشتر لێ هێت! دا چەند دەلیڤەیێن کاری پەیدا بن و ئاریشەیێن گەنجان چارە بن! دا چەند قەرەبالغا ترومبێلا و وەلاتییان ژی کێم بت، چونکی گەلەك کارو مامەلە، دا ب رێیا ئنترنێتێ و مۆبایلان هێنە برێڤەبرن و خەلك مەجبوور نە دبوو ژ مالا خوە دەرکەڤت، چ ل ترومبێلا خوە سوار ببت و پانزینێ بمەزێخت، یان ژی ب تەکسیێ یان ب (رەڤ) قەستا وی دەزگەهی بکت، یێ وی کار لێ هەیی! دا چەند پارێن نە شەرعی ئاشکەرا بن و دا چەند رێ ل دزینا مالێ گشتی هێتە گرتن، چونکی د سیستەمێن پێشکەفتی یێن کارگێرییێدا، داهاتێ هەر کەسەکی بۆ حکۆمەتێ ئاشکەرایە و د بانکێ دایە و هەر پارەکێ ژێدەرێ وی نەدیار ل گەل کەسی هەبت، دێ هێتە بەرپرسیار کرن.

حکومەتا ئەلکترونی ل وەلاتێن پێشکەفتی وەکو پێدڤییەك ژ بۆ بنبرکرنا گەندەلییا کارگێری و دارایی هاتییە داهێنان و کار پێ هاتییەکرن و د شیاندایە ل گەل بەربەلاڤبوونا تکنۆلۆژییا پێزانینان و پەیوەندیپێکرنان، ل وەلاتێ مە ژی گەلەك ژ ئەڤان شێوازێن نوویێن کارگێرییێ ب کاربهێن.

لێ وەسا دیارە ل جەم مە حکۆمەتا ئەلکترۆنی دێ کارێ گەلەکان ب زەحمەت ئێخت، دێ رێکێن گەندەلیێ ل بەر وان بەرتەنگ کت، ڤێجا ما ئەو چی مەجبوورن رێکێ بدن و ڤێ پێنگاڤێ بهاڤێژن و کارەکی بکن بەرژەوەنییا وان پێ نە قەتت و مادەم ئارمانج ژ حکۆمەتا ئەلکترۆنی بارا پتر بەرژەوەنییا هەڤوەلاتییە و نە بەرژەوەندییا وانە ، ما ئەو چی مەجبوورن ڤێ بکن.

شەنگستێن حکومەتا ئەلکترۆنی، بەرپرسیارکرن و زەلالی و حوکمێ چاکە، ب هەبوونا ڤێ حکۆمەتێ ئەڤ شەنگستە هێدی هێدی جهێ خوە د ناڤ سازیێن حوکمەتێدا دگرن. ل گەل بەربەلاڤبوونا ئنترنێت و مۆبایلان ب بەرفرەهی ل ناڤ وەلاتییان ما نە پێدڤییە ئەڤ ناڤگینێن پەیوەندیپێکرنێ پتر بکەڤنە د خزمەتا کارێ سازیێن فەرمیدا، کو بۆ نموونە ل شوونا وەلاتییەك رێیا چەند دەمژمێران ببرت و چەند پارەی بمەزێخت دا بگەهتە دەزگەهەکێ کارگێری، ژ بۆ ب رێڤەبرنا مامەلەکا خوە و بارا پتر ژی ل هەمان رۆژێ ب دوماهی نا هێت و بزڤرت یان ل ئۆتێلەکێ بمینت، ما ل شوونا هندێ بۆچی ب تەلەفۆنێ یان ب ئەنترنێتێ ژڤانەکی وەرنەگرت و و ل ژڤانێ خوە بچت و د هەمان گاڤدا مامەلا وی ب رێڤە بچت، ژ بلی کو د گەلەك حالەتاندا د شیاندایە مامەلە هەر ب رێیا ئنترنێتێ (ئۆنلاین) بهێتە پێشکێشکرن.

راستە هندەك پێنگاڤ هاتینە هاڤێتن، ل هندەك وەزارەت و رێڤەبەرییان، لێ ب کارئینانێن حکومەتا ئەلکترۆنی گەلەك ژ هندێ مەزنترن، حکومەتا ئەلکترۆنی سیستەمەکێ کاملانە، هەموو لایەنان ڤەدگرت و هەموو لایەن تێدا پشکدارن.

بەری چەند سالەکان کۆمپانییەکا تایبەتمەندا ئەڤی کاری هاتە هەرێمێ و پرۆژەیەکێ وەسا پێشکێش کرو دیار کر کو ئەڤ سیستەمە ل رۆژهەلاتا ناڤین ب تنێ ل ئیمارات هەیە، لێ هەلبەت وەکی گەلەك پرۆژەیێن دی، رێ لێ هاتە گرتن، هەکەر ژ هینگێ ئەڤ پرۆژە هاتبا دەست پێ کرن، نهو ب دووماهی هاتببوو نهۆ مە بەرهەمێ وێ دیتبوو، لێما چاوا رێ لێ نە هێتە گرتن و ئەڤ سیستەمە دا کانیێن گەندەلیێ زوها کت.

ریکلام

١٠٢

رەمزی فیصل عوسمان
(رەمزی هەرکی)

سهام عبدالله یونس

علی مستەفا صالح
(عەلی ئورەماری)

ماجد نوری علی خان
(ماجد نوری علی خان سلێڤانی)

ڤیان علی جاسم
(ڤیان ئاکرەیی)

دەشتی عبدالعزیز شعبان
(دەشتی باجلوری)

علی یزدین خلیل
(علی دنانی)

محمد عبدالعزیز تتر
(محمد رێکانی)

بهزاد عبدالرزاق محمد
(سعید دوسکی)

فوزی سعید قادر
(فوزی زاخۆی)

مسعود محمد صدیق حجی
(مەسعود سلێڤانی)

نواف صدیق احمد
(نواف کوفی)

سعید عبدالله سعید

خالد حاجی احمد
(خالد هاجانی)

مهیب بکر صدقی مرشد
(شێخ مهیب سورجی)

شینوشاد تاهر یعقوب